

**การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2**

กรรณิการ์ กั้นทะวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มิถุนายน 2564

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

อาจารย์ที่ปรึกษาและหัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา ได้พิจารณาการศึกษา
ค้นคว้าอิสระ เรื่อง "การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2"
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยยันเรศวร

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรูปะชีวิน)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพวง)

รักษาการแทน หัวหน้าภาควิชาบริหารและพัฒนาศึกษา

มิถุนายน 2564

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ที่ปรึกษา
รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตภูประชีวิน ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่างๆ ของการศึกษาค้นคว้าอิสระให้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ประกอบด้วย 1) รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา
วรรณศรี อาจารย์ภาควิชาบริหารและพัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
2) ดร.เมตตา แสงลดา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
3) ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาศาสตร์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไข
และตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าทำให้การดำเนินงานศึกษาในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์
และลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่วิพากษ์การศึกษาค้นคว้าอิสระพร้อมทั้งให้
ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย
และถูกต้องมากยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือใน
การเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้คำชี้แนะ ให้กำลังใจและให้การ
สนับสนุนในทุกๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุกๆ ท่านที่ได้มีส่วนร่วมในการสร้างพื้นฐานการศึกษา
ให้แก่ผู้วิจัย

กรรณิการ์ กันทะวงค์

ชื่อเรื่อง	การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2
ผู้วิจัย	กรรณิการ์ กันทะวงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรุประชีวิน
ประเภทสารนิพนธ์	การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563
คำสำคัญ	การศึกษาประสิทธิผล, ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน, พหุวัฒนธรรม

บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อ 1) เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 2) เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 15 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 308 คน รวมทั้งสิ้น 338 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการศึกษา พบว่า

1. ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดมาต่ำสุด ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าโดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัยและกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Title	A STUDY ON THE SHADOWING EFFECTS OF A STUDENT SUPPORT SYSTEM IN SCHOOLS WITH MULTICULTURAL CONTEXT UNDER SUPERVISION OF TAK PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 2
Author	Kannika Kantawong
Advisor	Associate Professor Chalong Chatruprachewin, Ph.D.
Academic Paper	Independent Study M.Ed. in Educational Administration, Naresuan University, 2020
Keywords	The shadow effects of a student support system, Multicultural

ABSTRACT

This research has two objectives including 1) to study the shadowing effects of a student support system in schools with multicultural context under supervision of Tak Primary Education Service Area Office 2, and 2) To compare the shadowing effects based on size of the schools. The selection of sample size will be stratified random sampling from a total of 338 populations including school administrators, teachers in charge of the student support system, students and advisory teachers in Academic Year 2020.

According to the proportion of teachers in each district and tools used for data collection as a questionnaire 5-level estimation scale. The data were analyzed by using statistics of frequency, percentage, mean, standard deviation, f-test Independent samples and One-Way ANOVA. Multiple comparison test by Scheffe's method.

The findings revealed that: the shadowing effects of a student support system in schools with multicultural context under supervision of Tak Primary Education Service Area Office 2, overview was at an excellence level from highest average to lowest average; Process, Factor, and quality of learners. To compare the shadowing effects of a student support system in schools with multicultural context under supervision of Tak Primary Education Service Area Office 2 based on size of the schools, the results showed that the difference between Factor and Process at significance at .05

The Multiple comparison test of Scheffe's Method results showed that the shadowing effects of a student support system in schools by factor and process of large schools and medium schools lather than small schools.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
	ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
	ขอบเขตของการวิจัย.....	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
	สมมติฐานการวิจัย.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	12
	แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม.....	23
	บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.....	42
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	51
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
	การวิเคราะห์ข้อมูล	55

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	57
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	57
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.....	59
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.....	70
5 บทสรุป.....	89
สรุปผลการวิจัย.....	89
อภิปรายผลการวิจัย.....	92
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	96
ภาคผนวก.....	100
ประวัติผู้วิจัย.....	120

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษาแต่ละอำเภอในสถานศึกษา ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.....	52
2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	58
3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิผลการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม.....	59
4 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิผลการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน..	60
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิผลการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ.....	63
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของประสิทธิผลการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านปัจจัย.....	67
7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	70
8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	77
10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านปัจจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	84

สารบัญญภาพ

ภาพ	หน้า
1 แสดงแผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดการคิดเชิงระบบ.....	17
2 แสดงกระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	22
3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในสังคม.....	23
4 แสดงลักษณะของการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรม.....	26
5 แสดงส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2...	44
6 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	50

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และ คุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษายังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ ดำเนินการ คือ ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จัก ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมที่ ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งมีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน คือ การส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาเต็มตาม ศักยภาพ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง คุณภาพชีวิตที่ดีมีทักษะ การดำรงชีวิต และรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง ซึ่งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือกระบวนการ ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจนพร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพ และมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้โดยมีครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษาเป็นบุคคลหลัก ในการดำเนินงาน โดยการอำนวยความสะดวกจากผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งใน และนอกสถานศึกษา

ปัจจุบันสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ครอบงำ จนยากที่จะต้านทานหรือห้ามเยาวชนมิให้ไหลไปตามกระแสของยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีทั้งผลดี และผลเสียได้จึงเป็นปัจจัยก่อให้เกิดปัญหาเด็กและเยาวชนอันเป็นผลมาจากสังคมอย่างไม่เคย ปรากฏมาก่อน ส่วนครอบครัวไทยในปัจจุบันอ่อนแอจนน่าวิตกในขณะที่การจดทะเบียนสมรส มีน้อยลงแต่อัตราการหย่าร้างกลับสูงขึ้น ครอบครัวต้องต่อสู้กับปัญหาคุณภาพชีวิต ทำให้พ่อแม่

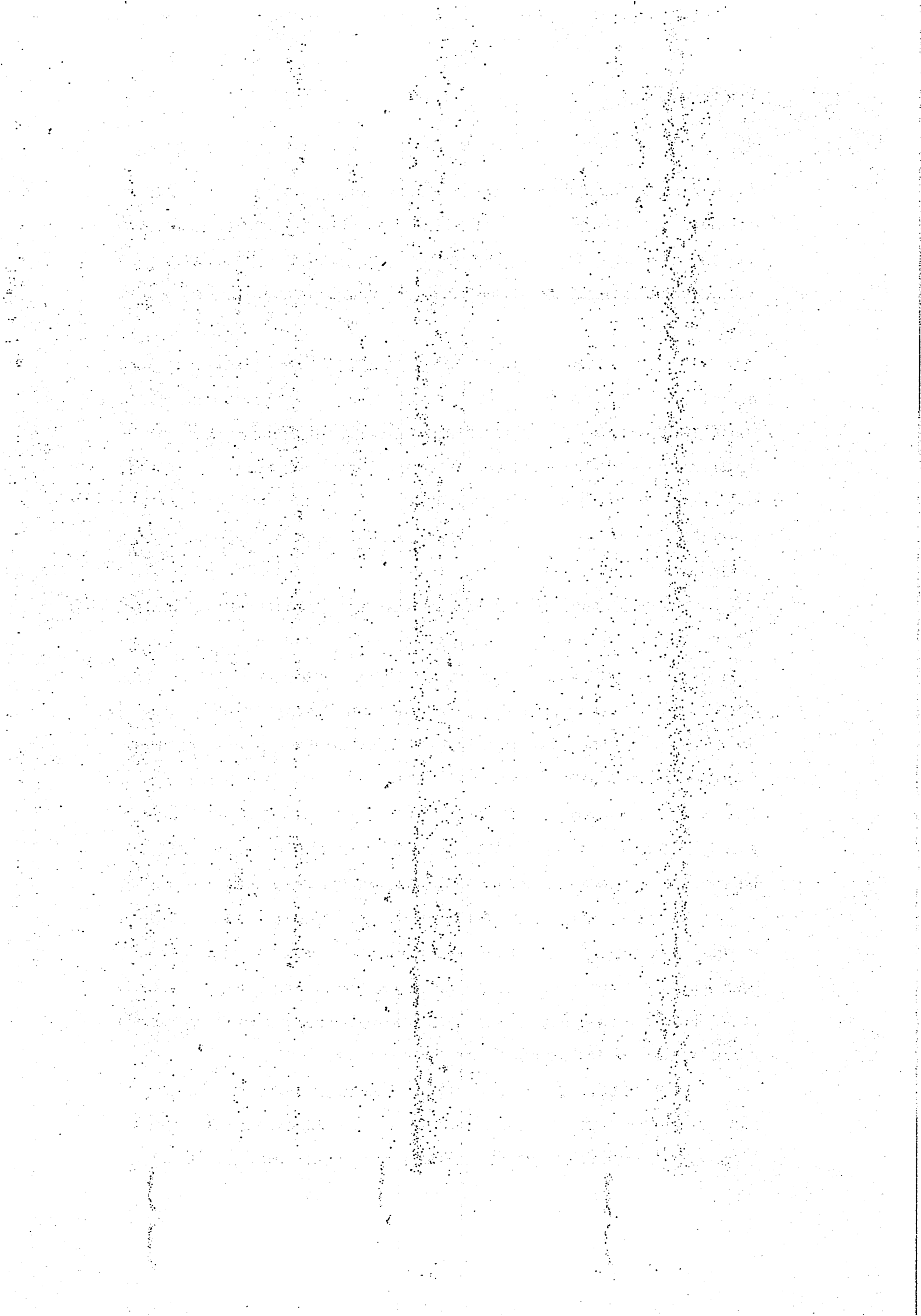
ห่างเหินกับลูกและวัยรุ่น มีเวลากับครอบครัวน้อยลง และยังห่างเหินจากสถาบันศาสนา (กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2548, น.12) นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสังคมมากมาย เช่น ติดการพนัน ติดเกม การมั่วสุมในหอพัก ไม่ชอบไปโรงเรียน หนีเรียน ทะเลาะ ชกต่อย หมกมุ่นกับสื่อที่ไม่สร้างสรรค์ มีปัจจัยที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

1. ปัจจัยเสี่ยงจากสภาพครอบครัวเป็นสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กเยาวชนพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสม ส่งเสริมให้แสดงออกในทางที่ไม่ถูกต้องปล่อยปละละเลยเรียนรู้การใช้ความรุนแรงจากสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวแตกแยกผู้ปกครองบีบบังคับกดดันและคาดหวังในตัวเด็กเกินกว่าความเป็นจริง ไม่มีบรรยากาศที่สร้างความรักความอบอุ่นความสมัครสมานสามัคคีเติบโตในท่ามกลางความสับสนไม่มีความหวังขาดการอบรมบ่มนิสัยและไม่มีจุดหมายปลายทางในชีวิต

2. ปัจจัยเสี่ยงจากโรงเรียน เป็นบ้านหลังที่สองของเด็ก เป็นบ่อเกิดของคุณงามความดี โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถของเด็กและเยาวชนให้ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าของสังคม แต่โรงเรียนจำนวนไม่น้อยยังขาดความพร้อมที่จะทำให้เด็กและเยาวชนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ตามความมุ่งหวังของสังคมจากการติดตามพบว่า โรงเรียนขาดการดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างจริงจังขาดการจัดการที่เหมาะสมต่อการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างเท่าทัน ทัวถึง ถูกต้อง และเป็นธรรม จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ความสำคัญกฎระเบียบมากกว่าชีวิตจิตใจของนักเรียน พัฒนาผู้เรียนโดยไม่คำนึงถึงองค์รวมตลอดถึงการจัดการแก้ปัญหาของนักเรียนโดยขาดการมีส่วนร่วมและยังเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน

3. ปัจจัยเสี่ยงจากชุมชนและสังคมความล้มเหลว ในชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ และต้นทุนทางความรู้สึของผู้ปกครองอย่างประเมินค่าไม่ได้ สังคมไทยยังละเลยต่อการจัดระเบียบแบบแผนในชุมชน ชุมชนอ่อนแอขาดสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างสมาชิก ปล่อยให้มีการแสวงหาผลประโยชน์จากเด็กและเยาวชน ยอมรับการเติบโตและขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ไม่สร้างสรรค์ ละเลยต่อปัญหาของเด็กและเยาวชน

4. ปัจจัยเสี่ยงจากเพื่อน เป็นปัจจัยที่สำคัญในชีวิตของเด็กและเยาวชนเป็นธรรมชาติที่เด็กและเยาวชนทุกคนต้องมีเพื่อน แต่ก็เป็นดาบสองคมที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนจำนวนไม่น้อยก้าวพลาด เช่น เพื่อนที่มีนิสัยเกเร เป็นอันธพาล เสเพล สำมะเลเทเมา การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรม

โน้มเอียงไปในทางก้าวร้าว เสี่ยงภัย มั่วสุม เบี่ยงเบน หรือการได้รับแรงบีบคั้นกดดัน ชมชู้ หรือการไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ซึ่งสภาพดังกล่าวล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็ก และเยาวชนทั้งสิ้น

5. ปัจจัยเสี่ยงจากบุคลิกภาพหรือตัวนักเรียน แต่ละคนมีภาวะด้านพัฒนาการแตกต่างกัน มีบุคลิกภาพภายในและภายนอกตามสภาพความเป็นตัวตนที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น มีข้อจำกัดเกี่ยวกับพัฒนาการทางสมองและการรับรู้ ไม่มีความตระหนักในคุณค่าของความสำคัญของตน ขาดทักษะในการคิด บกพร่องทางการเรียนรู้ ปฏิเสธค่านิยมหรือหลักศาสนาที่คนส่วนใหญ่นับถือ ไม่มีทักษะในการสื่อสาร ปฏิเสธไม่เป็น ควบคุมอารมณ์และความเครียดไม่ได้ รวมทั้งการมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและในฐานะที่มีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนได้เล็งเห็นว่า ภาวะวิกฤติที่เกิดขึ้นต่อเด็กและเยาวชนอย่างมากมาย จะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต จึงมีนโยบายสำคัญในการสร้างความร่วมมือกับทุกฝ่ายทั้งในและนอกกระทรวงศึกษาธิการเพื่อแก้ไขปัญหา วิธีการหนึ่งคือการนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาดำเนินการอย่างจริงจัง เนื่องจากการติดตามประเมินผลพบว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่ช่วยป้องกันและสามารถแก้ไขปัญหาได้ รวมทั้งยังช่วยเสริมสร้างคุณภาพที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถมีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุข (อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ, 2547, น.59) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่งซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547) ดังนั้นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่เหมาะสมกับการพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนในยุคปัจจุบัน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยครูที่ปรึกษาต้องดำเนินการและจัดให้มีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนแต่ละคนทั้งในด้านการเรียนด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิตความประพฤติ 2) การคัดกรอง เป็นการพิจารณาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา 3) การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง 4) การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน เป็นการดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาด้วยการให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนา และ 5) การส่งต่อนักเรียน เป็นการดำเนินการกรณีที่ปัญหานักเรียนมีความยุ่งยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยเหลือแล้วไม่ดีขึ้น ควรดำเนินการส่งต่อ

ไปยังผู้เชี่ยวชาญ ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนคือการดำเนินการที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของบุคลากรทุกฝ่าย (กรมสุขภาพจิต, 2546, น.3) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียน รวมทั้งผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียนทุกฝ่ายต้องตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงานหรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

สังคมไทยเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม คนที่อาศัยในประเทศไทยมีความหลากหลายชาติพันธุ์ ซึ่งทั่วโลกระบุว่าประเทศไทยประกอบด้วยคนกว่า 30 ชาติพันธุ์อาศัยอยู่บางแหล่งข้อมูลกล่าวว่าประเทศไทยมีชาติพันธุ์มากถึง 54 ชาติพันธุ์และมีภาษาที่ใช้มากกว่า 80 กลุ่มภาษา (องค์ บรรจุน, 2533) ตั้งแต่อดีตดินแดนที่เป็นประเทศไทยในปัจจุบันมีกลุ่มที่มาจากหลายเชื้อชาติอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นมอญ ลาว จีน พม่าและอื่นๆอีกมากมาย (อมรา พงศาพิชญ์, 2542) ถึงกระนั้นก็ตามรัฐไทยไม่เคยให้คำจัดความประเทศไทยว่าเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม คนไทยไม่เคยปลุกฝังให้ตระหนักว่าประเทศไทยเป็นดินแดนพหุวัฒนธรรมเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านเช่น ลาว พม่า เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ ที่ประกาศชัดว่าเป็นประเทศที่ประกอบด้วยคนหลากหลายชาติพันธุ์ประเทศไทยมองตนเองว่าเป็นประเทศที่มีความเป็นชาติพันธุ์เดียว มีวัฒนธรรมเดียวและมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาโดยตลอดทั้งที่ประเทศไทยแท้จริงแล้วประกอบด้วยคนหลายเชื้อชาติ (โรงเรียนหลากหลายวัฒนธรรม, 2561, น.16) โรงเรียนเป็นระบบสังคมระดับจุลภาคที่มีแบบแผนวัฒนธรรมในลักษณะเฉพาะตนการศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนอย่าง ท่องแท้จะช่วยให้เข้าใจว่าวัฒนธรรมไม่ได้มีบทบาทเพียงแค่กำหนดพฤติกรรมและการดำเนินกิจกรรมของครูและนักเรียนหากยังฝังรากลึกเป็นความเชื่อที่มีผลต่อการปฏิรูปการศึกษาทั้งใน ด้านของหลักสูตรการเรียนการสอนการบริหารจัดการตลอดจนการวัดผลและประเมินผล มักจะถูกกลั่นกรองและกลั่นกลายให้เข้ากับวัฒนธรรมต่างๆของโรงเรียน ฉะนั้นวัฒนธรรมโรงเรียนที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของนโยบายกฎระเบียบและวิถีปฏิบัติในชีวิตประจำวันของสมาชิกของโรงเรียนนั้นนั้นจึงทำหน้าที่สร้างบรรทัดฐานตลอดจนให้ความหมายและคุณค่าแก่สมาชิกของโรงเรียนผ่านพื้นที่ห้องเรียน ภาษาที่ใช้เป็นสื่อการสอน ห้องสมุดรวมถึงสนามเด็กเล่น เป็นต้น (นงเยาว์ เนาวรัตน์, 2561)

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม คือแนวคิดและแนวปฏิบัติทางการศึกษาที่ช่วยเตรียมผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษาที่มีความแตกต่าง ด้านวัฒนธรรมให้อยู่ด้วยความเข้าใจ มีความเท่าเทียม ความเสมอภาค และเสรีภาพ รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 1, 4 และ 27 กล่าวถึง

สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ของมนุษย์ภายใต้ราชอาณาจักรไทย ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาของชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 22 และ 23 มีเนื้อหาสาระการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่ ท้องถิ่นที่มีวัฒนธรรมอันหลากหลาย โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีแนวเขต ชายแดนติดกับประเทศพม่า เป็นพื้นที่ที่มีการหลั่งไหลเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยของแรงงาน พม่า ชนกลุ่มน้อยในพม่าเป็นอันดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งโรงเรียนสถานศึกษามีลูกหลานของ แรงงานเหล่านี้ศึกษาอยู่ตามกฎหมายที่ช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิในการศึกษาพื้นที่การดูแลของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดตาก คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระและอำเภออุ้มผาง ข้อมูลพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563) โรงเรียนในสังกัดที่มีเด็กต่างด้าวหรือเด็กไร้สัญชาติศึกษาอยู่ ร่วมกับเด็กไทย จำนวนทั้งหมด 116 โรงเรียน สำหรับการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม ย่อมต้องมีการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการกำหนด นโยบาย วิสัยทัศน์กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิบัติงานโครงสร้างหลักสูตร การจัดการเรียนการ สอนโครงการส่งเสริมศักยภาพของบุคลากรส่งเสริมสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กต่างด้าวเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของนักเรียน และสร้างทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของนักเรียนที่ต่างวัฒนธรรมให้สามารถ อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขภายในโรงเรียน

จากการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อทำการวิจัยโดยจะนำผลที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 อันจะเป็นการช่วยป้องกันและแก้ปัญหาเด็กที่มีความแตกต่าง ในเรื่องชาติพันธุ์เพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งเน้นในการพัฒนาให้เป็นเด็กดี เด็กเก่ง และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข เพื่อเป็นเยาวชนที่ดีอันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา ประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
2. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา
3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์ต่อครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัย มีดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2550, น.7) แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพนักเรียน 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านปัจจัย

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563

จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 116 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 116 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 2416 คน รวมทั้งสิ้น 2648 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) สกิปพร เซาว์นซ์ย (2561, น.62) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 15 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 308 คนรวมทั้งสิ้น 338 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปร ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก
- 2) สถานศึกษาขนาดกลาง
- 3) สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน

3.2.2 ด้านกระบวนการ

3.2.3 ด้านปัจจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนในการศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม หมายถึง ผลสำเร็จจากการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมป้องกันและแก้ไข

ปัญหาของนักเรียนที่มีความแตกต่างได้เรื่องชาติพันธุ์ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม ส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งแบ่งการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินการที่ทำให้นักเรียนทำให้ให้นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยนักเรียนในสถานศึกษาพึงรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ มีสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขนิสัยที่ดี มีทักษะการหลีกเลี่ยง ป้องกันภัยอันตราย และพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม ทั้งยังมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพที่สุจริต

1.2 ด้านกระบวนการ หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินการที่ทำให้สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมมีการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีการวางแผนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงานตามกระบวนการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หมายถึง ผลสำเร็จในการสำรวจและจัดทำข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ด้านความสามารถ ด้านสุขภาพและด้านครอบครัว

1.2.1 การคัดกรองนักเรียน หมายถึง ผลสำเร็จในการคัดกรองนักเรียน ซึ่งเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม ประกอบด้วย

1.2.2 การส่งเสริมนักเรียน หมายถึง ผลสำเร็จในการส่งเสริมนักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในการดูแลของครูที่ปรึกษา ไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา ให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียนปกติกลายเป็นกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมาเป็นนักเรียนปกติและมีคุณภาพตามที่โรงเรียนคาดหวัง

1.2.3 การป้องกันและแก้ปัญหา หมายถึง ผลสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไข โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม

1.2.4 การส่งต่อ หมายถึง ผลสำเร็จในการแก้ไขปัญหานักเรียนโดยมีบางกรณีที่มีปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือ หรือช่วยนักเรียนบางคนที่มีพฤติกรรมที่ไม่ดีขึ้น โดยการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูก

ทางและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้เป็นที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่ง ความยุ่งยากของปัญหาอาจเพิ่มมากขึ้น โดยการส่งต่อภายใน เช่นครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองจะส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก การนิเทศกำกับติดตามประเมินผลรายงานผลและพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 ด้านปัจจัย หมายถึง บุคลากรที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน รวมทั้งสื่อและเครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

3. ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

4. ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษาในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

5. สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม หมายถึง โรงเรียนที่มีลักษณะความแตกต่างทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอชายแดนในจังหวัดตาก คือ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง

6. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาที่รับเด็กต่างด้าวเข้าศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งกำหนดขนาดของสถานศึกษา ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใช้จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนเฉลี่ยต่อห้องเรียนเป็นตัวกำหนด

6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน

6.2 สถานศึกษาขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน

6.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

7. โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 หมายถึง โรงเรียนในเขตรับผิดชอบของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ประกอบไปด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง

สมมติฐานของการวิจัย

โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.2 ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.3.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน
 - 1.3.2 ด้านกระบวนการ
 - 1.3.3 ด้านปัจจัย
 - 1.4 กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - 1.4.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
 - 1.4.2 การคัดกรองนักเรียน
 - 1.4.3 การส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียน
 - 1.4.4 การป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไข
 - 1.4.5 การส่งต่อผู้เรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม
 - 2.1 ความสำคัญของพหุวัฒนธรรม
 - 2.2 เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม
 - 2.3 แนวทางในการปฏิบัติของพหุวัฒนธรรมศึกษา
 - 2.4 แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม
3. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2555, น.131) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานดังกล่าว และมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.13) กล่าวว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน มีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกท่าน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจน มีมาตรฐานคุณภาพ และมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้

สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) (2559, น.9) กล่าวว่า การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้แก่ นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิต และรอดพ้นจากสภาวะวิกฤติต่างๆได้อย่างปลอดภัย

จากความหมายของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอน วิธีการ และเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน และมีหลักฐานในการทำงานที่ตรวจสอบได้ โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียน เพื่อส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะในการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤติทั้งปวง

ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.13) กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีระบบมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้โรงเรียนกรรมการสถานศึกษาผู้ปกครองชุมชนองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการทำงานร่วมกันโดยผ่านกระบวนการทำงานที่ชัดเจนมีร่องรอยหลักฐานการ

ปฏิบัติงานสามารถตรวจสอบและประเมินผลได้ ประโยชน์และคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน ได้แก่

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
2. สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปได้อย่างดีและอบอุ่น
3. นักเรียนรู้จักตนเองควบคุมตนเองได้มีพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ซึ่งเป็น
รากฐานในการพัฒนาความเก่ง (IQ) คุณธรรมจริยธรรม (MQ) และความมุ่งมั่นที่จะเอาชนะ
อุปสรรค (AQ)
4. นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและได้รับการส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพอย่าง
รอบด้าน
5. ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนอย่างเข้มแข็งจริงจังด้วยความ
เสียสละเอาใจใส่

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.7) การดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อการประกันคุณภาพ
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย 3 ด้าน
ได้แก่ ด้านคุณภาพนักเรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย รวม 3 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้

1. ด้านคุณภาพนักเรียน

มาตรฐาน 1 นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม
ได้อย่างมีความสุขประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้

นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักความถนัด
ความสามารถความสนใจจุดเด่นจุดด้อยของตนเองสามารถวิเคราะห์ตัดสินใจเลือกเข้ากิจกรรมได้
อย่างเหมาะสมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง
เหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 2 นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี

นักเรียนมีสุขภาพกายสุขภาพจิตและสุขนิสัยที่ดี หมายถึง การที่นักเรียนมีน้ำหนัก
ส่วนสูงตามเกณฑ์ (กรมอนามัย) สามารถป้องกันดูแลสุขภาพตนเองว่าเร็งแจ่มใสมีมนุษยสัมพันธ์
ปรับตัวได้เป็นแบบอย่างที่ดีและให้คำปรึกษาแก่ผู้อื่นได้

ตัวชี้วัดที่ 3 นักเรียนมีทักษะชีวิตสามารถหลีกเลี่ยงป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

นักเรียนมีทักษะในการหลีกเลี่ยงป้องกันภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและรู้เท่าทันในสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์สามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์รู้เท่าทันและกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และสามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตามแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นและสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนได้

นักเรียนรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นและสามารถจัดการกับปัญหาและอารมณ์ของตนเองได้ หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักรักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สามารถให้หลักเหตุผลในการลดความขัดแย้งและการจัดเก็บปัญหาและอารมณ์ได้

ตัวชี้วัดที่ 5 นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวโรงเรียนชุมชนและสังคม

นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวโรงเรียนชุมชนสังคม หมายถึง นักเรียนสามารถรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกของครอบครัวปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาปฏิบัติตามกฎกติกาประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนและสังคมเป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัดที่ 6 นักเรียนมีเจตคติและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริต

นักเรียนมีเจตคติที่ดีและมีทักษะพื้นฐานในการประกอบอาชีพสุจริตหมายถึงการที่นักเรียนรู้จากงานและอาชีพรู้ความสนใจในด้านอาชีพของตนเองมีแนวทางและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพและมีทักษะพื้นฐานอาชีพที่ถนัดและสนใจเห็นคุณค่าในอาชีพสุจริต

2. ด้านกระบวนการ

มาตรฐานที่ 2 สถานศึกษามีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 มีการวางระบบการบริหารงาน สถานศึกษามีการวางระบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการที่สถานศึกษามีการกำหนดโครงสร้างองค์กรในการทำงานมีคณะกรรมการดำเนินงานมีการจัดทำแผนปฏิบัติงานที่ชัดเจนเป็นระบบมีการดำเนินงานตามแผนและมีการประเมินผลช่วยให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัดที่ 2 มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการดำเนินงานที่เป็นไปตามขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาการป้องกันการช่วยเหลือและแก้ปัญหาการเรียนและการส่งต่อ

ตัวชี้วัดที่ 3 มีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลรายงานผลและการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลรายงานผลและการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงสถานศึกษาได้ดำเนินการจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ และนำกระบวนการบริหารงานเข้ามาพัฒนางานให้ดำเนินไปได้โดยมีแผนงาน/โครงการการนิเทศกำกับติดตามประเมินผลและรายงานผลรวมทั้งการนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างแท้จริง

3. ด้านปัจจัย

มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีบุคลากรสื่อและเครื่องมือที่ผู้ต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ตัวชี้วัด คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารเป็นผู้นำในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการที่ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเห็นคุณค่าของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์การทำงานพัฒนาบุคลากรส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

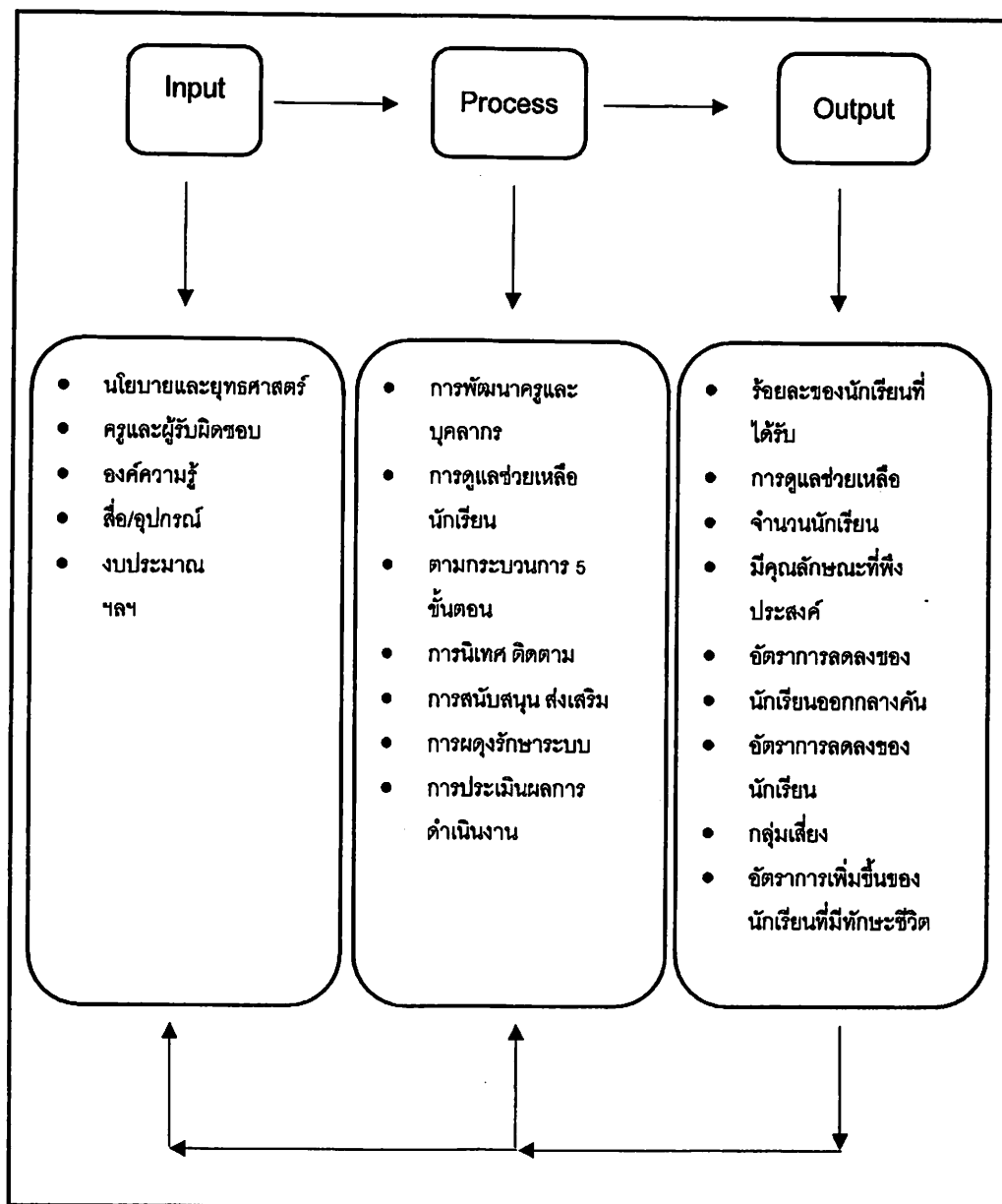
ตัวชี้วัดที่ 2 ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีเจตคติที่ดีและมีความสามารถในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการที่ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีเจตคติที่ดีสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานและสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานได้

ตัวชี้วัดที่ 3 ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการที่ผู้ปกครองและชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างเต็มใจในการเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือบุตรหลานโดยมีการจัดตั้งเครือข่ายผู้ปกครองในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 4 นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น มีจิตอาสาในการช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความมุ่งมั่นเสียสละและอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมมีการจัดตั้งกลุ่มนักเรียนแกนนำดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาและป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน

ตัวชี้วัดที่ 5 สถานศึกษามีสื่อเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีสื่อเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหมายถึงการที่สถานศึกษามีสื่อและเครื่องมือสำหรับผู้บริหารครูและผู้ปกครองในการดำเนินงานตามขั้นตอนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลการคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมพัฒนานักเรียนการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนและการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.9) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำขึ้นตามแนวคิดการบริหารเชิงระบบที่มีโครงสร้างสำคัญ 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัย (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดและมีปฏิสัมพันธ์กัน สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพ 1 แผนภูมิแสดงกรอบแนวคิดเชิงระบบ

การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องอาศัยพลังความร่วมมือจากครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการรับผิดชอบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามกระบวนการและขั้นตอน จำนวน 3 คณะประกอบด้วย

1. คณะกรรมการอำนวยการ (ที่มนำ)

คณะกรรมการอำนวยการ (ที่มนำ) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน กรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย หัวหน้า หน่วยงาน แผนงาน หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการ (ที่มนำ) มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน การขับเคลื่อนและผดุงรักษาระบบการดูแลและช่วยเหลือ นักเรียน

2. สร้างขวัญกำลังใจ และพัฒนาบุคลากร

3. เป็นผู้นำในการพัฒนีสถาน บุรณาการภารกิจโดยรวมของสถานศึกษา

4. ประสานสัมพันธ์และสร้างความเข้มแข็งให้ทีมประสาน ทีมทำ และเครือข่ายการ ดำเนินงานจากทุกภาคส่วน

5. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล

2. คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ)

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) ประกอบด้วย หัวหน้าระดับชั้นเป็นประธาน กรรมการมีกรรมการตามตำแหน่งหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ รองหัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนและครูแนะแนวเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการดำเนินการ (ทีมทำ) มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องและดำเนินการประชุมชี้แจง

2. บันทึกหลักฐานการปฏิบัติงาน ประเมินผลและจัดทำรายงานตามระดับชั้น

3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ความต้องการของ ครูที่ปรึกษา และนักเรียน เพื่อประโยชน์ต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4. ประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

5. ดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ตามขั้นตอน และกระบวนการของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน)

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการที่ผู้บริหาร มอบหมายเป็นประธานกรรมการ มีกรรมการตามตำแหน่งและหน้าที่ต่างๆ ได้แก่ หัวหน้าระดับทุก

ระดับ หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หัวหน้างานอนามัย ครูพยาบาล และหัวหน้างานแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประสานงาน (ทีมประสาน) มีบทบาทหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติงานในฐานะบุคลากรหลักในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ประสานงานระหว่างคณะกรรมการอำนวยการ (ทีมนำ) และคณะกรรมการดำเนินงาน (ทีมทำ) และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
3. จัดทำเครื่องมือ สื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาดำเนินงาน และรับผิดชอบในการชี้แจง สร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน
4. จัดการประชุมคณะกรรมการทุกฝ่ายอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อแสวงหาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) สรุปรายงานผลการดำเนินงานและดำเนินการอื่นใดเพื่อให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552, น.17) กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนมีครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาอันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคน มีวิธีการและเครื่องมือที่ชัดเจนมีมาตรฐานคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กระบวนการและขั้นตอนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการดังนี้

การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้วยความหลากหลายของนักเรียนและนักเรียนแต่ละคนซึ่งมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่แตกต่างกัน ผ่านการหล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมในหลายลักษณะ ทั้งด้านบวกและด้านลบดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูอาจารย์มีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน และนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมการป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากเครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายตามหลักวิชาการมิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดาโดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหา นักเรียนซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การคัดกรองนักเรียน การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ จำเป็น ด้วยความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจจัดกลุ่มนักเรียนตามผลการคัดกรองเป็น 2, 3 หรือ 4 กลุ่มก็ได้ตามขอบข่ายและเกณฑ์การคัดกรองที่โรงเรียนกำหนด เช่น ในกรณีที่นักเรียนแบ่งเป็น 4 กลุ่มอาจนิยามกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มปกติ คือ นักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มปกติ ซึ่งควรได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันและการส่งเสริมพัฒนา
2. กลุ่มเสี่ยง คือ กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มเสี่ยงตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องให้การป้องกันและแก้ไขตามกรณี
3. กลุ่มมีปัญหา คือ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหาตามเกณฑ์การคัดกรองของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนต้องช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วน
4. กลุ่มพิเศษ คือ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษมีความเป็นอัจฉริยะแสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเทียบกับผู้มีอายุในระดับเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกัน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาศักยภาพความสามารถพิเศษนั้นจนถึงขั้นสูงสุด

การป้องกันและแก้ไขปัญหา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูควรเอาใจใส่ให้นักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหานั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกัน และการแก้ไขปัญหา โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม การสร้างภูมิคุ้มกัน การปกป้องและแก้ไขปัญหาของนักเรียน จึงเป็นภาระที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าอย่างมากในการพัฒนาให้นักเรียนเต็มโต เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป

การป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียนนั้นมีหลายเทคนิควิธีการแต่สิ่งที่ครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ

1. การให้คำปรึกษาเบื้องต้น
2. การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติหรือกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลุ่มมีความสามารถพิเศษให้มีคุณภาพมากขึ้นได้พัฒนาเต็มศักยภาพ มีความภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้นักเรียน

ที่อยู่ในกลุ่มปกติหรือกลุ่มพิเศษกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา กลับมา成为นักเรียนกลุ่มปกติ และมีคุณภาพตามมาตรฐานที่โรงเรียนหรือชุมชนคาดหวังต่อไป

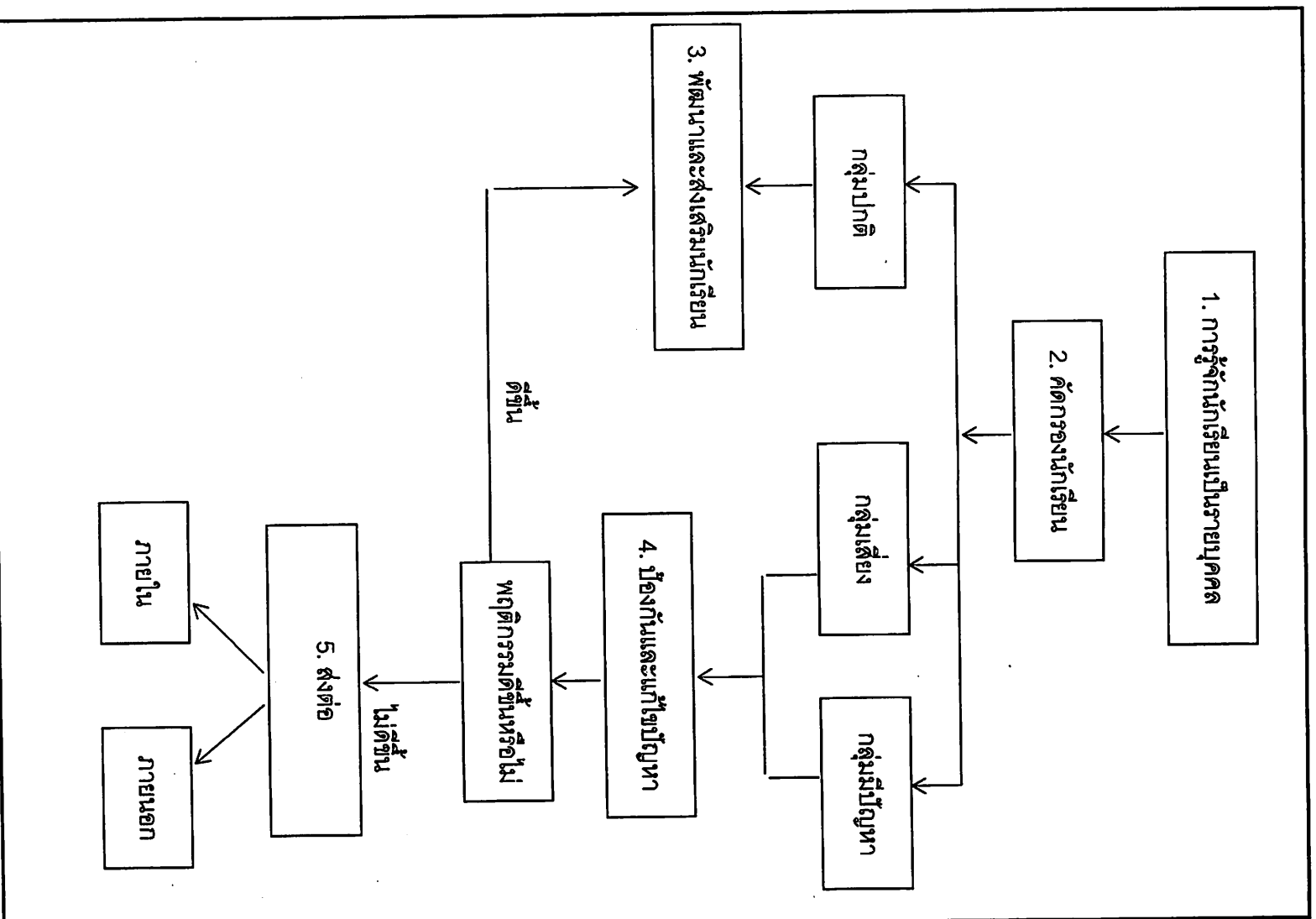
การส่งเสริมพัฒนานักเรียนมีหลายวิธีที่โรงเรียนสามารถพิจารณาดำเนินการได้แต่มีกิจกรรมหลักสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการคือ

1. การจัดกิจกรรมโฮมรูม
2. การเยี่ยมบ้าน
3. การจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน (classroom Meeting)
4. การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการดำรงชีวิตและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การส่งต่อ ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนโดยครูที่ปรึกษาอาจมีกรณีที่บางปัญหาที่มีความยากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่อไป เพื่อให้ปัญหาของนักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น หากปล่อยให้ปัญหานี้เป็นบัพทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษาหรือครูคนใดคนหนึ่งเพียงลำพัง ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้น หรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โตจนยากต่อการแก้ไข ซึ่งครูที่ปรึกษาสามารถดำเนินการได้ตั้งแต่กระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือการคัดกรองนักเรียนก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี

การส่งต่อแบ่งเป็น 2 แบบ คือ

1. การส่งต่อภายใน ครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังผู้ที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่นส่งต่อครูแนะแนวครูพยาบาลครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง
2. การส่งต่อภายนอก ครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกหากพิจารณาเห็นว่าเป็นกรณี ปัญหาที่มีความยากเกินกว่าศักยภาพของโรงเรียนจะดูแลช่วยเหลือได้

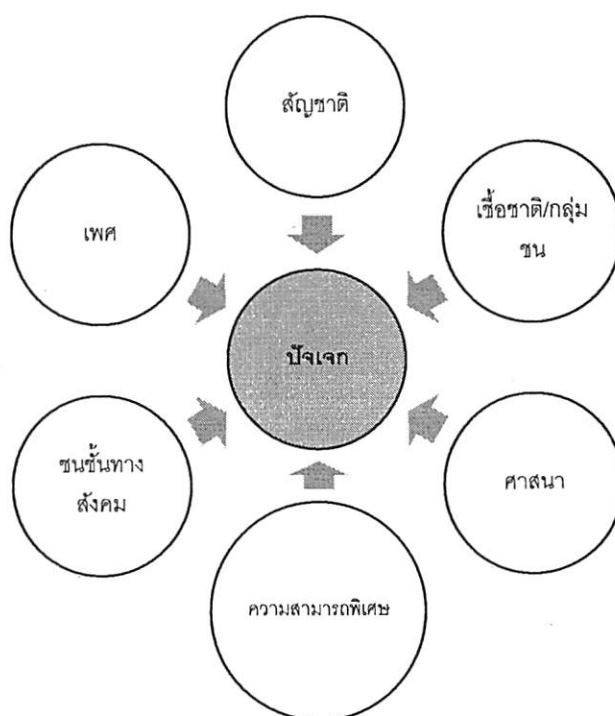
ภาพ 2 กระบวนการและขั้นตอนของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2552, น.23

แนวคิดเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรม

ความสำคัญของพหุวัฒนธรรม

บุคคลแต่ละคนจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีลักษณะวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง และหลาย ๆ กลุ่มจะรวมตัวกันเป็นสังคมใหญ่ การอยู่รอดของกลุ่มเกิดจากการเห็นคุณค่าของกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา เชื้อชาติ อายุ เพศ ชนชั้นทางสังคม และการศึกษาจะเป็นตัวสำคัญที่กำหนดเกี่ยวกับความเชื่อความรู้สึก และการกระทำของบุคคล ในลักษณะของการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของสังคมใหญ่ ย่อมมีการประสานของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม บุคคลแต่ละคนนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหนึ่งแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอื่น ๆ ในขณะเดียวกันด้วย ซึ่งอาจมีลักษณะที่ชัดเจนในกลุ่มหนึ่งและมีลักษณะที่น้อยหรือไม่มีเลยในอีกกลุ่มหนึ่ง

ภาพ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ในสังคม

ที่มา: Banks & Banks, 1989, p.14 อ้างอิงใน รุจิราพร รามศิริ, 2553

จากรูป แสดงให้เห็นว่า ในระบบสังคม จะประกอบด้วยกลุ่มต่าง ๆ ที่แบ่งลักษณะของกลุ่มตามโครงสร้างของ สัญชาติ กลุ่มชน ศาสนา ความสามารถพิเศษ ชนชั้นทางสังคม และ เพศ ซึ่งบุคคลสามารถเป็นสมาชิกที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มหนึ่งและอาจเป็นสมาชิกของหลายกลุ่มที่แตกต่างกันในเวลาเดียวกัน ดังนั้น การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละกลุ่ม และการจัดการศึกษาของแต่ละสถาบัน จะต้องตอบสนองต่อความแตกต่างดังกล่าว (รุจิราพร รามศิริ, 2553)

การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

อัฐศิษฎิ จันทร์บุปผา (2557, น.40 - 41) กล่าวว่า พหุวัฒนธรรมกับการศึกษา หรือ การศึกษาพหุวัฒนธรรมได้เริ่มมีการศึกษาขึ้นเป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา เนื่องจากมีการอพยพย้ายถิ่นของผู้คนเข้าไปอยู่เป็นจำนวนมากหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ต่างวัฒนธรรม ทำให้เป็นประเทศที่มีความตื่นตัวด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาที่ก้าวหน้าประเทศหนึ่ง พหุวัฒนธรรมศึกษาคือ การจัดการศึกษาที่มุ่งให้เกิดความเท่าเทียมกันในด้านโอกาสทางการศึกษาของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยการจัดการศึกษาจะต้องมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคมสร้างผู้เรียนที่เห็นคุณค่าในวัฒนธรรมของตนเอง และยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอยู่ในสังคมที่มีความแตกต่างได้อย่างมีความสุข

อธิปัตย์ คลี่สุนทร (2555) การศึกษาพหุวัฒนธรรมเป็นกระบวนการให้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐานที่สถานศึกษาจะต้องช่วยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนเข้าใจ ไม่รังเกียจ และยอมรับซึ่งความแตกต่างในเรื่องของความเป็นชนกลุ่มน้อย ด้านเชื้อชาติ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ ความเป็นอยู่ เพศที่อาจจะไม่ได้รับความเท่าเทียม ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องหาวิธีการให้เด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เข้าใจ และค่อย ๆ ซึมซับ ยอมรับความแตกต่างดังกล่าว สถานศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดการศึกษาพหุวัฒนธรรม ไว้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร และจัดกิจกรรมต่าง ๆ เสริมสร้างความเข้าใจดังกล่าวนี้ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนของชนกลุ่มน้อยได้แสดงออก เพื่อให้เด็กกลุ่มใหญ่ได้เรียนรู้ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ความเชื่อที่มีหลากหลาย ถือเป็น การให้การศึกษามีมุมมองกว้างขวางแตกต่างไปจากเดิมที่เน้นวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของกลุ่มประชาชนกลุ่มใหญ่แต่เพียงอย่างเดียว

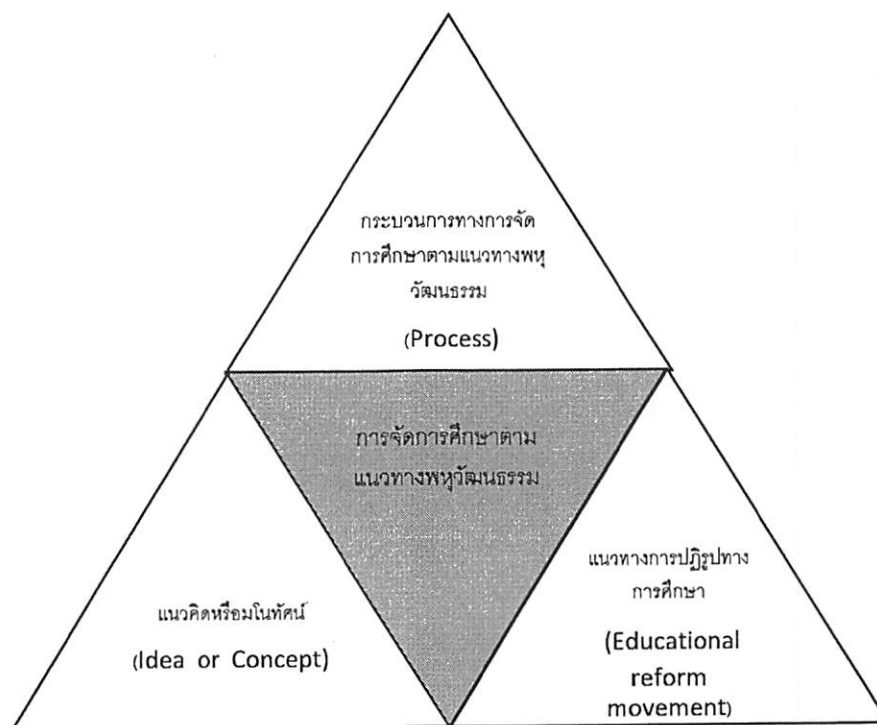
วุทธิศักดิ์ โภชนกุล (2551) ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมไว้ว่า การจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรมไม่ใช่การจำกัดเฉพาะกลุ่มชน ภาษา ศาสนา เท่านั้น แต่ยังรวมถึง ความแตกต่างทางชนชั้นของสังคมบทบาททางเพศ และความสามารถพิเศษ

ของผู้เรียน การมุ่งให้เห็นคุณค่าในความแตกต่างอย่างมากของกลุ่มต่าง ๆ ในระบบสังคมของสถานศึกษาและมุ่งที่ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนทุกคนซึ่งลักษณะของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม มีหลักสำคัญที่จะต้องศึกษา อย่างน้อย 3 ประการคือ

1. แนวคิดหรือมโนทัศน์ (Idea or Concept) คือ ต้องเพื่อผู้เรียนทุกคน โดยไม่แบ่งแยกเพศ ชนชั้นทางสังคม กลุ่มชน เชื้อชาติ หรือลักษณะทางวัฒนธรรม จะต้องมีความเท่าเทียมกันในโอกาสที่จะได้รับการเรียนรู้ในสถานศึกษา และมุ่งให้ผู้เรียนได้รับการเปลี่ยนแปลงที่ดีที่สุด สถานศึกษา

2. แนวทางการปฏิรูปทางการศึกษา (Educational reform movement) เป็นแนวทางในการปฏิรูปทางการศึกษาซึ่งเป็นเรื่องยากมากในการที่จะเปลี่ยนแปลงสถาบันการศึกษาซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก หลากหลายชนชั้น มีความแตกต่างทางเพศ เชื้อชาติ และวัฒนธรรม ให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกันทางการศึกษา ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการศึกษาพหุวัฒนธรรมจะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทางการศึกษาของสถานศึกษาในลักษณะองค์รวม ไม่ได้จำกัดเฉพาะการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเท่านั้น

3. กระบวนการทางการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม (Process) มีเป้าหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่มีเสรีภาพและความยุติธรรม จะต้องมีการขจัดความคิดที่เป็นอคติและการแบ่งแยกของกลุ่มต่าง ๆ ในผู้เรียนให้หมดไป โดยเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความเท่าเทียมกันทางการศึกษาแก่ผู้เรียนทุกคน

ภาพ 4 ลักษณะของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

ที่มา: ทริศักดิ์ โภชนกุล, 2551

บัญญัติ ยงยวน และคณะ (2553) กล่าวว่าการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือกระบวนการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่ง ที่พัฒนามาจากปรัชญา ความเชื่อ ค่านิยมแบบประชาธิปไตย และความเชื่อในคุณค่าของความหลากหลายวัฒนธรรม โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้กับผู้เรียนจากต่างวัฒนธรรม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบประเพณี วิถีชีวิต เพศ ชั้นทางสังคม และความต้องการพิเศษอื่น ๆ ได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม เกิดความตระหนักรู้ และยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง และยอมรับในคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น รวมทั้งมีทักษะทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกับคนต่างวัฒนธรรมอย่างสันติสุข ไม่มีอคติต่อกัน ไม่เกิดการแบ่งแยกและเลือกปฏิบัติ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าพื้นที่ที่อยู่ในบริบทพหุวัฒนธรรม การจัดการศึกษาในสถานศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน รวมถึงการศึกษาตามอัธยาศัย จะต้องเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครองเพื่อร่วมชั้นและชุมชนเข้าใจ ยอมรับในความแตกต่างของวัฒนธรรมเห็นคุณค่าเคารพสิทธิของแต่ละบุคคล กำหนดหลักสูตรและจัดการเรียน

การสอน จัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันไม่กีดกัน อยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

เป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางพหุวัฒนธรรม

วุทธิศักดิ์ โภชนกุล (2551) กล่าวถึงเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาตามแนวทาง พหุวัฒนธรรม คือการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาซึ่งมีทั้งนักเรียนชายหญิง ผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย ชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ และกลุ่มชน โดยการ จัด ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา ดังนั้น ความสำคัญของเป้าหมายในการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม คือการเพิ่มขึ้นของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกคน ภายใต้ข้อสมมติฐานที่ว่า ผู้สอนสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ให้นักเรียนทุกคนที่มาจากกลุ่มที่หลากหลาย โดยการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม ทางการศึกษาที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน

วสันต์ อัครวิริยะกุล (2555, น.30) กล่าวว่า ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายของการ จัด การศึกษาตามแนวทางความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาจสรุปได้ 3 ประเด็นด้วยกัน ได้แก่

ประเด็นแรก: การจัดการศึกษาตามแนวทางความหลากหลายทางวัฒนธรรม ไม่ใช่จำกัด เฉพาะ กลุ่มชน ภาษา ศาสนาเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ความแตกต่างทางชนชั้นของสังคม บทบาททาง เพศและความสามารถพิเศษของผู้เรียนอีกด้วย

ประเด็นที่สอง: การจัดการศึกษาตามแนวทางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมุ่งให้เห็น คุณค่าในความแตกต่างอย่างมากของกลุ่มต่าง ๆ ในระบบสังคมของสถานศึกษา

ประเด็นที่สาม: การจัดการศึกษาตามแนวทางความหลากหลายทางวัฒนธรรมมุ่งที่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนทุกคน

บัญญัติ ยงย่วน และคณะ (2553, น.15 - 16) กล่าวว่า เป้าหมายของการจัดการศึกษา ตามแนวทางพหุวัฒนธรรม การสร้างความเข้าใจหรือความตระหนักรู้ในความแตกต่างทาง วัฒนธรรม จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิด ความสงบสุขในสังคมได้ การที่จะสร้างความสงบสุขและสันติภาพได้อย่างยั่งยืน คือ การส่งเสริมให้ คนในสังคมเกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Respect) ในความมีอยู่และความเป็นไปของอีก ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันในกลุ่มนักเรียนนั้น ครูต้องจัด สภาพแวดล้อมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เป็นบรรยากาศแห่งความไว้วางใจและการยอมรับ สร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เป็นชุมชนแห่งการค้นหา ให้นักเรียนทุกกลุ่มมีโอกาสประสบ ความสำเร็จโดยเท่าเทียมกัน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ฝึกให้นักเรียนมีความคิดอย่างมี

วิจารณ์ญาณ เน้นความร่วมมือระหว่างกลุ่มนักเรียนโดยครูจะสอดแทรกบูรณาการแนวคิด เพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันไปในกระบวนการเรียนการสอน

สรุปได้ว่าเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามแนวทางของพหุวัฒนธรรมนั้น เป็นการสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น รวมทั้งสร้างความเท่าเทียมทางโอกาสในการได้รับการศึกษาของนักเรียนชั้นเรียนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา เพศ และความสามารถ โดยมุ่งหวังให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันของนักเรียน ครู ชุมชน ทั้งยังสร้างเจตคติที่ดีระหว่างกลุ่มวัฒนธรรมการยอมรับในวัฒนธรรมอื่นเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้นักเรียนทุกคนที่มาจากกลุ่มที่หลากหลายมีโอกาสประสบความสำเร็จโดยเท่าเทียมกัน

แนวทางในการปฏิบัติของพหุวัฒนธรรมศึกษา

มัจฉินทร์ ผลกล้า (2552) ได้กล่าวถึง แนวทางในการปฏิบัติตามเป้าหมายหลักของพหุวัฒนธรรมศึกษาโดยมี 4 แนวทาง ดังนี้

แนวทางที่ 1 การสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียน

การสร้างโอกาสที่เท่าเทียม ให้ความยุติธรรม ความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาของผู้เรียนที่มาจากความหลากหลายทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฐานะทางสังคม สภาพร่างกาย ความเท่าเทียมในที่นี้หมายถึงความเท่าเทียมทั้งโอกาสของการได้รับการศึกษา และความเท่าเทียมของโอกาสในการประสบความสำเร็จทางการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการปรับวิธีการสอน และนโยบายการจัดการศึกษาให้เอื้อต่อผู้เรียนทุกกลุ่มวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความเสมอภาคและเท่าเทียมกับผู้เรียนทุกกลุ่ม ซึ่งหากนำไปใช้ในโรงเรียนจะช่วยแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคอย่างที่ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่มประสบอยู่ กล่าวถึงความเท่าเทียมกันในโอกาสของการได้รับการศึกษาโดยมากแล้วครูมีบทบาทสำคัญดังนี้

1. การเสริมสร้างเจตคติ ค่านิยมทางเชื้อชาติที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการสอน และการกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ไม่ลำเอียง ดังนั้นการรับรู้เจตคติ และพฤติกรรมของครูเกี่ยวกับความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมของผู้เรียนต้องเป็นไปในทิศทางบวก

2. ครูจะต้องเป็นผู้ที่ยอมรับแนวคิดในเรื่องของความแตกต่างทางวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลาย

3. ครูจะต้องมีความรู้ เจตคติและทักษะการสื่อสารในชั้นเรียน สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและจัดกิจกรรมในบทเรียนอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคเพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจและยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมและความหลากหลาย

4. ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาในสังคมพหุวัฒนธรรมศึกษา คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเจตคติในเรื่องการยอมรับในบุคคลและกลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากตน ไม่ว่าจะความแตกต่างนั้นจะเป็นเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา หรือวัฒนธรรม

5. ครูจะต้องปราศจากความอคติความลำเอียงต่อผู้เรียนที่มีลักษณะแตกต่างจากตน และเรียนรู้ผู้เรียนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การสื่อสารและการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกัน

แนวทางที่ 2 การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม

การปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เหมาะกับรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มาจากต่างวัฒนธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดการศึกษาให้เกิดความเท่าเทียมและการยอมรับของผู้เรียนในทุกกลุ่มวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Bank (1994) วิธีการปรับการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

1. โรงเรียนควรมีนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษา คือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และแนวปฏิบัติในโรงเรียน รวมถึงการสื่อสารไปถึงพ่อแม่และประชาชนว่าโรงเรียนให้ความสำคัญกับพหุวัฒนธรรมศึกษากับผู้เรียน

2. ปรับทัศนคติ ความเชื่อ และการปฏิบัติของบุคลากร สิ่งสำคัญที่สุดคือ ทัศนคติของบุคลากรซึ่งหมายถึงถึง ครู ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ ธุรการ แม่บ้าน ภารโรงและเจ้าหน้าที่ทุกคนในโรงเรียน บุคลากรโดยเฉพาะครูจะต้องเชื่อว่าผู้เรียนทุกคนไม่ว่าจะมาจากเชื้อชาติใด เพศใด มีความผิดปกติทางร่างกายหรือไม่ ล้วนแล้วแต่มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยกันทั้งนั้น ความเชื่อเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและเพิ่มความมั่นใจในการเรียน ให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

3. การจ้างบุคลากรในโรงเรียนให้มีความหลากหลายบุคลากรในโรงเรียน เช่นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ บุคลากรสนับสนุนอื่น ๆ ควรมีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเชื้อชาติ เพศ ศาสนา และสภาพร่างกาย ความหลากหลายของบุคลากรเช่นนี้ จะเป็นเครื่องสะท้อนให้เห็นถึงนโยบายของโรงเรียนเกี่ยวกับพหุวัฒนธรรมศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างดี สิ่งที่ต้องระวังคือ โรงเรียนต้อง

คำนึงถึงตำแหน่งของบุคลากรที่เป็นชนกลุ่มน้อยด้วย เช่น หากผู้บริหารเป็นชนผิวขาวแต่ภารโรงเป็นคนผิวดำ จะทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติด้านลบเพิ่มขึ้นอีกก็เป็นได้

4. หลักสูตรของโรงเรียน ควรมีการปรับเพื่อให้สะท้อนมุมมองของชนกลุ่มน้อยมากขึ้นเป็นการนำเสนอเนื้อหาหลักสูตรผ่านมุมมองของชนกลุ่มน้อยเองด้วยไม่ใช่เพียงแค่เพิ่มเรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเข้าไปในหลักสูตรเท่านั้น การปรับหลักสูตรเช่นนี้จะช่วยให้ผู้เรียนมองปัญหา และประเด็นต่าง ๆ จากมุมมองของคนหลากหลายวัฒนธรรม

5. เทคนิคการสอน ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้สอนจะต้องใช้วิธีการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมและการจัดกิจกรรมกลุ่มเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับหลักสูตรที่มีความเป็นพหุวัฒนธรรมศึกษา คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนที่ครูฟังเสียงและความคิดเห็นของผู้เรียนที่มาจากหลากหลายวัฒนธรรม โดยโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีการจัดการอบรมวิธีการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่ครู

6. สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนควรเลือกสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่สะท้อนประสบการณ์และประวัติศาสตร์ สื่อการสอนควรจะเกี่ยวข้องกับปัญหาและมุมมองของทุกกลุ่มชนชาติ

7. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน ผู้ปกครองอาจจะลังเล ไม่กล้าเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาเนื่องจากเห็นว่าตนเองไม่มีอำนาจ หรือความเห็นของตนไม่ได้รับความใส่ใจจากโรงเรียน ดังนั้นหน้าที่ของโรงเรียนคือการหาวิธีที่จะทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาให้มากที่สุด

8. การตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การจัดการศึกษาแบบใดก็ตามต้องหมั่นตรวจสอบและปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษาในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น ตรวจสอบว่าเป้าหมายที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เป็นต้น

แนวทางที่ 3 การปรับเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่าง ๆ

การปรับเปลี่ยนเนื้อหาในบทเรียนเพื่อให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมต่าง ๆ แนวทางดังกล่าวมีการแนวทางในการปรับเปลี่ยนอยู่ 4 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 The Contribution Approach คือการเพิ่มบทบาท เหตุการณ์ ประสบการณ์ต่าง ๆ ของเชื้อชาติต่าง ๆ เข้าไปในแบบเรียน โดยให้มีเนื้อหาที่แสดงถึงบทบาทของตัวแทนของกลุ่มของผู้เรียนในสังคม เช่น กล่าวถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงในวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ของผู้เรียน

ระดับที่ 2 The Additive Approach คือการเพิ่มหรือเสริมสิ่งที่ขาดหายไปเป็นหลักสูตร เนื้อหาสาระสำคัญ แก่นของเรื่อง เข้าไปโดยไม่มี การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหลักสูตร

ระดับที่ 3 The Transformation Approach คือ การปรับเปลี่ยนเนื้อหาในหลักสูตรทั้งหมด เพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดพหุวัฒนธรรมศึกษาทั้งในประเด็นของ เหตุการณ์ แนวคิด ที่ต้องมีความสอดคล้องกับผู้เรียนที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย

ระดับที่ 4 The Social Action Approach คือการมีบทบาททางสังคม ดูว่าในโรงเรียนหรือ ชุมชนมีปัญหาอะไรบ้างและแสดงบทบาทในการแก้ไขเพื่อนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาสังคม ให้พัฒนาขึ้น

แนวทางที่ 4 การปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม

การปรับทัศนคติในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติของผู้เรียนที่มีความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม ไม่มีอะไรสำคัญไปกว่า การสอนของครูที่เข้าใจผู้เรียนอย่างแท้จริง ไม่ว่าผู้เรียนจะ มาจากวัฒนธรรมใดก็ตาม ผู้สอนจะต้องมีทักษะ 3 ประการดังนี้

1. รู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน เห็นอกเห็นใจ
2. ใส่ใจผู้เรียนทุกคน ไม่ดูถูกดูแคลน
3. ปฏิบัติและกระทำต่อผู้เรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมเสมอภาค แล้วจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกถึง

ความเท่าเทียมจากผู้สอนอย่างแท้จริง

James Banks (n.d. อ้างถึงใน บัญญัติ ยงย่วน และคณะ, 2553, น.16 - 18) ได้กล่าวถึง รูปแบบหรือแนวทางการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรม มี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. บูรณาการเนื้อหาวัฒนธรรมของนักเรียน เข้าไปในวิชาต่าง ๆ (Content Integration)

การที่ครูผู้สอนยังคงสอนวิชาต่าง ๆ เหมือนที่เคยสอนมา ขณะเดียวกันก็นำเนื้อหาที่ เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ มาสอดแทรก บูรณาการในเนื้อหาเดิมที่กำลังสอน อยู่ โดยครูอาจารย์ เรื่องราวเกี่ยวกับชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิต งานศิลปะ หรือสถาปัตยกรรมของนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในห้องเรียน ในโรงเรียน หรือในชุมชน มายกตัวอย่าง มาอภิปรายร่วมกัน ซึ่งวิธีการนั้นนอกจากจะเหมาะสมกับการสอนวิชาทางด้านภาษา และสังคมศึกษาแล้ว ยังสามารถสอดแทรกในวิชาทางด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ได้อีกด้วย เช่น การสอดแทรกประวัติของคณิสสิว ที่ริเริ่มประดิษฐ์ คิดค้น หรือพัฒนาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ ในขณะที่สอนหัวข้อประวัตินักวิทยาศาสตร์สำคัญของโลก เป็นต้น

2. การสร้างความรู้ใหม่ (The Knowledge Construction Process)

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ ครูจะเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้บอกความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนจดจำเนื้อหาความรู้ที่มีอยู่ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ และการตัดสินใจ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง เกิดอคติ ความลำเอียงของคนในชุมชนหนึ่งที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติวัฒนธรรมหรือศาสนาให้นักเรียนค้นคว้า ทำรายงาน เกี่ยวกับประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์ต่างในชุมชน ในเชิงวิเคราะห์เปรียบเทียบ โดยเก็บข้อมูลผ่านการอ่านบันทึกประวัติศาสตร์ การสัมภาษณ์บุคคล เป็นต้น ซึ่งรูปแบบนี้ จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกิดความเห็นอกเห็นใจ ในผู้คนที่มีความเชื่อชาติวัฒนธรรมต่างจากตน

3. การลดอคติ (Prejudice Reduction)

การศึกษาพหุวัฒนธรรมในรูปแบบนี้ มีความเชื่อว่า เด็กส่วนใหญ่เข้าโรงเรียนมาพร้อมกับเจตคติต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางลบ ซึ่งสะท้อนถึงเจตคติของพ่อแม่ผู้ปกครองของพวกเขาเช่นกันดังนั้นแนวคิดสำคัญคือ ทำอย่างไรที่สถานศึกษาและครูจะปลูกฝังเจตคติทางเชื้อชาติในทิศทางบวกและปลูกฝังเจตคิต่านิยมความเป็นประชาธิปไตยให้เกิดในตัวนักเรียนการจัดหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้นักเรียนมีเจตคติต่อเชื้อชาติ วัฒนธรรมอื่น ๆ ในทางบวกและมีค่านิยมแบบประชาธิปไตย โดยครูควรจัดสภาพแวดล้อม ดังนี้

3.1 ให้การเสริมแรงทางบวกแก่นักเรียนทุกกลุ่มชาติพันธุ์

3.2 ให้นักเรียนได้รับรู้ เข้าใจถึงความแตกต่างทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้น

ในห้องเรียนและในสังคม

3.3 ปรับเปลี่ยนเนื้อหาหลักสูตรให้เอื้อต่อการส่งเสริมการยอมรับความหลากหลายวัฒนธรรม

3.4 ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน และเปิดโอกาสให้นักเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ได้ติดต่อสัมพันธ์กัน

4. การสอนที่ยึดหลักความยุติธรรม (Equity Pedagogy)

การศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้มุ่งเน้นให้ครูปรับวิธีการสอนที่จะเอื้ออำนวยสนับสนุนให้นักเรียนทุกกลุ่มเชื้อชาติ วัฒนธรรมในชั้นเรียน มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนโดยเท่าเทียมกันโดยการส่งเสริมให้นักเรียนจากกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชั้นเรียน และในโรงเรียนอย่างทั่วถึง เช่น เปิดโอกาสให้เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ได้อภิปราย แสดงความคิดเห็น เปิด

โอกาสให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งการที่ครูจะสามารถส่งเสริมให้นักเรียนกลุ่มต่างๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุดตามศักยภาพของแต่ละคน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรม ภาษา ค่านิยม และแบบแผนการเรียนรู้ของนักเรียนในชั้นของตนเป็นอย่างดี

5. การปรับโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน (An Empowering School Culture and Social Structure)

การจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในแนวทางนี้ เน้นการปรับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนกลุ่มต่าง ๆ ให้เกิดความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยผู้บริหาร ครู บุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวมถึงผู้ปกครองนักเรียน ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การสร้างบรรยากาศของความร่วมมือกัน การปรับรูปแบบการสื่อสารที่เอื้อต่อสมาชิกทุกคนในโรงเรียน ปรับหลักสูตรและการสอน รวมทั้งกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้ส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป แนวทางในการปฏิบัติของพหุวัฒนธรรมศึกษา ควรต้องดำเนินการในลักษณะการบูรณาการเนื้อหาโดยการสอดแทรกเสริมความรู้ทัศนคติทางบวกต่อกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกันเข้าไปในบทเรียนผ่านการเรียนการสอนที่บุคลากรมีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้างบรรยากาศพหุวัฒนธรรมให้เป็นไปในทางบวก จัดการเรียนการสอน บทเรียน หลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับบริบทของความแตกต่างภายในชั้นเรียนเพิ่มกิจกรรมการสร้างบทบาทสมมติหรือสถานการณ์ในชีวิตประจำวันเพิ่มเติมในบทเรียนที่สะท้อนความแตกต่างทางวัฒนธรรม เพื่อสร้างความเข้าใจ ยอมรับในความแตกต่างของเพื่อนร่วมชั้น

แนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม ฉะเชิงเทรา คำแสน (2555) ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษา และแนวทางในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานบนพื้นที่ราบสูงที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ได้เสนอแนวทางในการบริหารงานแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ

การบริหารจัดการด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ จัดโดยอาศัยบริบทของชุมชนวัฒนธรรมของชนเผ่าเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์ แผนปฏิบัติราชการ แต่ต้องกำหนดแผนปฏิบัติราชการ ตามแผนพัฒนาคุณภาพ ตามนโยบายของพื้นที่ราบ พัฒนาโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชนโดยมีตัวแทนจากชนเผ่า มาเป็นตัวแทนกรรมการสถานศึกษาในการบริหารจัดการร่วมกัน

2. ด้านหลักสูตร

แนวทางด้านหลักสูตรไม่เน้นหนักในด้านวิชาการ จึงมีการจัดทำหลักสูตรเพิ่มเติมที่เน้นการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนและสอดคล้องกับความสามารถของนักเรียน เน้นให้นักเรียนปฏิบัติได้จริงสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เน้นความหลากหลายทางวัฒนธรรมควบคู่กับหลักสูตรแกนกลาง จัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ที่เน้นการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ภาษาถิ่น ความสามารถของนักเรียนและบทบาทของชุมชนให้มากขึ้น บริหารจัดการด้านหลักสูตรโดยเอาวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น หรือ ชนเผ่ามาจัดทำหลักสูตร

3. ด้านการเรียนการสอน

เน้นการเรียนการสอนที่นำไปปฏิบัติจริง เน้นการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เน้นคุณค่าของตัวเองมีวินัยละปฏิบัตินำหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนเองนับถือ ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีความรู้อันเป็นสากลและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิดแก้ปัญหา และการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีความรักชาติ มีจิตสำนึก ในความเป็นคนดียึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีการจัดการสื่อและแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มีการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละวิชาโดยจะยึดหลักความหลากหลายทางวัฒนธรรม จัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นจะมีการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวิชา โดยจะยึดหลักความหลากหลายทางวัฒนธรรมทางท้องถิ่นเน้นการเรียนการสอนโยใช้วิทยากรท้องถิ่น เข้ามาสอน จัดแหล่งเรียนรู้เน้นที่หลักสูตรท้องถิ่น

4. ด้านบุคลากร

สรรหาหรือบรรจุแต่งตั้งครูที่เป็นครูถิ่นหรือครูในชนเผ่าจัดหาทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนเรียนดี มีความประพฤติดี เรียนจบปริญญาตรีแล้วมีโควตาบรรจุแต่งตั้งในโรงเรียนบ้านเกิดของนักเรียน

5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

ควรเพิ่มจำนวนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เพิ่มตัวแทน ชนเผ่าละ 1 คน ให้วิทยากรท้องถิ่นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้ความรู้แก่นักเรียน โดยเน้นทางด้านวัฒนธรรมและประเพณีของชนเผ่ามากขึ้น ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ตนเองให้มากขึ้น

วุทธิศักดิ์ โภชนกุล (2551) กล่าวว่า การนำพหุวัฒนธรรมไปใช้ให้ประสบความสำเร็จ จะต้องคำนึงถึงระบบสังคมในสถานศึกษาอันประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ นโยบายสถานศึกษา วัฒนธรรมองค์การรูปแบบการเรียนรู้ ภาษา การสื่อสาร การมีส่วนร่วม การให้คำปรึกษา การวัดและประเมินผล สื่อและอุปกรณ์การสอนหลักสูตร วิธีการสอน และเจตคติ ความเชื่อ และการกระทำของบุคลากร โดยได้เสนอแนวทางในการบริหารงานแบบพหุวัฒนธรรม ดังนี้

1. ระบบสังคมในสถานศึกษา

คำนึงถึงระบบสังคมในสถานศึกษาประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ นโยบายสถานศึกษาวัฒนธรรมองค์การรูปแบบการเรียนรู้ ภาษาการสื่อสาร การมีส่วนร่วม การให้คำปรึกษา การวัดและประเมินผลสื่อและอุปกรณ์การสอน หลักสูตร วิธีการสอน เจตคติ ความเชื่อ และการกระทำของบุคลากร

2. หลักสูตร ประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ

2.1 หลักสูตรที่ชัดเจน (Manifest curriculum) ประกอบด้วย

2.1.1 คู่มือ

2.1.2 เอกสาร

2.1.3 ป้ายประกาศ

2.1.4 แผนการสอนที่แสดงส่วนประกอบของสภาพแวดล้อมทางการศึกษา

ที่มีความสำคัญและสร้างวัฒนธรรมของสถานศึกษา

2.2 หลักสูตรแฝง (Hidden Curriculum)

3. ด้านการเรียนการสอน

การเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาซึ่งมีทั้งนักเรียนชาย - หญิง ผู้มีความสามารถพิเศษ นักเรียนจากวัฒนธรรมที่หลากหลาย ชนชั้นทางสังคม เชื้อชาติ และกลุ่มชน โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีความเท่าเทียมกันให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

4. บุคลากร

ครูหรือบุคลากรทางการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของกลุ่มและ เจตคติทางบวก ต่อความเสมอภาคและเห็นคุณค่าของการจัดการศึกษาตามแนวพหุวัฒนธรรมไปใช้

อรรุศิษฐ์ จันทร์บุปผา (2557) ได้ทำการศึกษาการบริหารสถานศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม สภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารงานแบบพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนชาติไทยวิทยาสรรพได้ดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ

1.1 โรงเรียนบริหารจัดการด้านนโยบายและโครงสร้างให้เข้ากับสภาพสังคมของโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

1.2 จัดทำโครงการที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนแต่ละกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครอง กำหนดตัวแทนกลุ่มที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมีหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจน ผู้บริหาร สร้างความตระหนักให้กับผู้ปกครองถึงความสำคัญและหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครอง

2. ด้านหลักสูตร

2.1 ปรับปรุงโครงสร้างรายวิชาโดยเฉพาะรายวิชาชาติตระการการศึกษาในส่วนหนึ่งของเนื้อหาให้ครอบคลุมถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพิ่มเติมเนื้อหาเชิงลึกซึ่งในส่วน ของเชื้อชาติและวัฒนธรรมโดยเฉพาะความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

2.2 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีการสอดแทรกหรือบูรณาการด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม

2.2.1 ตั้งชุมชนแต่ละวัฒนธรรมในห้องถิ่น

2.2.2 จัดกิจกรรมนักเรียนที่แสดงถึงเอกลักษณ์

3. ด้านการเรียนการสอน

3.1 บูรณาการหรือสอดแทรกเนื้อหาในเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรมในห้องถิ่น

3.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

3.3 ผู้เรียนนำเสนอวัฒนธรรมของตนเองให้เพื่อนในห้องเรียนได้เรียนรู้นำไปสู่การปรับตัวเข้าหากัน

3.4 ครูผู้สอนให้ความสำคัญของสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม

4. ด้านบุคลากร

4.1 จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

4.2 จัดสรรบุคคลที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในห้องถิ่น

4.3 เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจในการปรับตัว ในความหลากหลายทางวัฒนธรรมหรือความแตกต่างทางวัฒนธรรม

5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

5.1 ให้ผู้ปกครองและชุมชน มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5.2 ส่งเสริมและสร้าง ความตระหนักให้กับผู้ปกครองถึงความสำคัญและหน้าที่ของเครือข่ายผู้ปกครอง

5.3 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนและกลุ่มเครือข่ายผู้ปกครองมีส่วนช่วยจัดสรรวิทยากรในท้องถิ่นในการเรียนการสอนในเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรม

สำนักผู้ตรวจราชการ ประจำเขตตรวจราชการที่ 2 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษา สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาในพื้นที่ตามแนวชายแดนของประเทศ ได้เสนอแนวทางในการจัดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงตามชายแดนไทยที่ติดกับประเทศเมียนมาไว้ดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการ

1.1 จัดตั้งหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาตามแนวชายแดนโดยเฉพาะ

1.2 เพิ่มกลุ่มงานในสำนักเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับผิดชอบการจัดการศึกษาตามแนวชายแดน

1.3 ให้มีคณะกรรมการบริหารการจัดการศึกษาระดับจังหวัดประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐและผู้แทนหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา

1.4 ส่งเสริมให้หน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรศาสนา ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นสถานศึกษาที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1.5 กำหนดระเบียบการอุดหนุน ส่งเสริม ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายแดนได้รับงบประมาณและบุคลากรเพิ่มพิเศษเพื่อให้มีความพร้อม เป็นหน่วยสนับสนุนทางวิชาการของหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา

1.6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา โดยเน้นด้านระบบข้อมูลสารสนเทศการศึกษา ของหน่วย สถานศึกษาและข้อมูลรายบุคคล ทั้งข้อมูลผู้บริหาร ผู้เรียน และบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดการเรียนการสอน

1.7 ส่งเสริมให้มีคณะกรรมการประสานงานร่วมระหว่างสถานศึกษาภาครัฐ-เอกชน ขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา เพื่อการพัฒนาการศึกษา

1.8 กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้ปกครองเด็กไร้สัญชาติส่งเด็กเข้ารับการศึกษามืออบรมพัฒนาตามหลักสูตรการศึกษาในระบบนอกระบบหรือตามอัธยาศัยอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.9 สนับสนุนส่งเสริมให้หน่วยจัดการศึกษาจัดรูปแบบการจัดการศึกษาอย่างหลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

2. การพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา

2.1 พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรด้านการเรียนการสอน และผู้ทำหน้าที่บริหารของหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา โดยเฉพาะส่วนที่เกี่ยวกับกฎหมายการจัดการศึกษาของไทยและการพัฒนาการเรียนการสอน

2.2 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร เพื่อพัฒนาด้านการเรียนรู้ภาษา ศิลปวัฒนธรรมระหว่างสถานศึกษาภาครัฐกับหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา

2.3 สนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกันระหว่างสถานศึกษาภาครัฐกับสถานศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา

2.4 พัฒนาทักษะการสอนภาษาไทยสำหรับบุคลากรต่างชาติที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา

2.5 ส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะด้านภาษาของประเทศที่อยู่ติดชายแดน

2.6 พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้ทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง และก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

2.7 ส่งเสริม สนับสนุนด้านสวัสดิการแก่ครูบุคลากรทางการศึกษา เป็นกรณีพิเศษ

3. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

3.1 ให้มีคณะอนุกรรมการวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร เพื่อพัฒนาหลักสูตรและสนับสนุนส่งเสริม การจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา ให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสังคม

3.2 ส่งเสริมการพัฒนาเนื้อหาสาระของหลักสูตร ของหน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา โดยเฉพาะหลักสูตรระยะสั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต การวางแผนครอบครัว ทักษะการประกอบอาชีพตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อาษาไทย โดยบูรณาการกับเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของผู้เรียน รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.4 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตร ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเชิงสมานฉันท์ โดยเน้นประวัติศาสตร์ที่เนื้อหาสาระเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ และการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ชายแดน

4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

4.1 ส่งเสริมให้หน่วยจัดการศึกษาขององค์กรเอกชน องค์กรทางศาสนา มีที่ปรึกษา ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน โดยความเห็นชอบร่วมกันระหว่างหน่วยที่รับผิดชอบจัดการ ศึกษา ภาครัฐและหน่วยจัดการศึกษา

4.2 ส่งเสริมการระดมทรัพยากรทุกภาคส่วนเพื่อสนับสนุนในการจัดการศึกษา ร่วมกันระหว่างหน่วยจัดการศึกษาของภาครัฐและเอกชน

4.3 ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

5. การให้บริการประชาชนของสถานศึกษา

5.1 ส่งเสริมและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับสถานศึกษาของภาครัฐในพื้นที่ชายแดนมีความพร้อมในการเป็นศูนย์ประสานของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อการพัฒนาและให้บริการประชาชนในพื้นที่ชายแดน

5.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาและหน่วยจัดการศึกษา จัดแหล่งเรียนรู้ของชุมชนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัย

สันติ บุรณะชาติ (2552) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน บนรากฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยภาพรวมเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาพื้นฐานที่จัดการศึกษาบนรากฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

1. ด้านบริหารจัดการ

1.1 ปรัชญาการจัดการศึกษา เป็นปรัชญาที่มุ่งสร้างปัญญา เพื่อขจัดความมืดมน และเป็นแสงสว่างส่องนำทางให้กับชีวิต รวมทั้งเป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม

1.2 นโยบายการจัดการศึกษาเป็นนโยบายที่เน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรู้ ทักษะทางด้านวิชาการ วิชาชีพ มีเจตคติที่ดี และมีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

1.3 ระบบการบริหารสถานศึกษา เป็นระบบการบริหารที่กำหนดโครงสร้างและ ทรัพยากร ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม และสอดคล้องกับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของ กลุ่มชาติพันธุ์และอาศัยการมีส่วนร่วมจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

1.4 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีตัวแทนจากกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เพื่อบริหารจัดการร่วมกัน

1.5 นักเรียนทุกกลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับทางโรงเรียนในรูปแบบ ของคณะกรรมการนักเรียน หรือองค์การนักเรียน ซึ่งนอกจากจะเป็นการบริหารจัดการโดยการมี ส่วนร่วมของนักเรียน ยังทำให้นักเรียนได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับผู้ทีมาจาก กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

2. ด้านหลักสูตร

2.1 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาบนฐานความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติ พันธุ์จัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับพื้นฐาน คุณลักษณะ และบุคลิกภาพของนักเรียนในแต่ละกลุ่มชาติ พันธุ์โดยให้นักเรียนได้เรียนรู้ทางด้านวิชาการควบคู่ไปกับวิชาชีพ

2.2 มีการบูรณาการความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งใน ด้านภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละกลุ่ม ชาติพันธุ์เข้าไปในหลักสูตรของสถานศึกษา

2.3 จัดหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเอง ความเป็นไทย และ ได้เรียนรู้ความเป็นสากล ผ่านสื่อ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ปัจจุบันได้อย่างเหมาะสม

2.4 หลักสูตรทางวิชาชีพได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และสถานศึกษาทางวิชาชีพ

2.5 จัดหลักสูตรทางด้านภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้กับนักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

3. ด้านการเรียนการสอน

3.1 ครูผู้สอนศึกษาและเรียนรู้ความแตกต่างของนักเรียนในแต่ละกลุ่ม กลุ่มชาติพันธุ์

3.2 วางแผนและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความ หลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์โดยบูรณาการความหลากหลายทางวัฒนธรรมเข้าไป ในแผนการจัดการเรียนรู้

3.3 จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษาให้ตอบสนองในทางบวก ต่อความแตกต่างทางภาษาวัฒนธรรมและชาติพันธุ์

3.4 นำเอาความหลากหลายทางด้านภาษาความเชื่อขนบธรรมเนียมประเพณีค่านิยม ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน

3.5 จัดหาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ที่ให้ครูและนักเรียนได้เรียนรู้ถึงชาติพันธุ์ต่าง ๆ

3.6 วัดและประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีการที่หลากหลายและให้ความเป็นธรรมกับทุกกลุ่มชาติพันธุ์

4. ด้านบุคลากร

4.1 สถานศึกษามีบุคลากรที่ไม่หลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์

4.2 สถานศึกษาเลือกสรรบุคลากรที่เข้าใจวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่

4.3 สถานศึกษาให้มีการพัฒนาบุคลากรในเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมเท่าที่ควร

4.4 ศึกษาไม่มีการพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ให้ความรู้หรือแนวทางในการปฏิบัติงานในบริบทของความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนใหญ่จะเรียนรู้ด้วยตนเองและต้องใช้เวลาานาน

4.5 มีการจัดบุคลากรติดตามดูแลและให้คำปรึกษานักเรียนในแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์อย่างใกล้ชิด

4.6 มีการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

5. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

5.1 สถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนที่แตกต่างกันทางชาติพันธุ์ในการจัดการศึกษา

5.2 สถานศึกษาจัดทำแผนงานโครงการและกิจกรรมที่ให้โอกาสผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

5.3 สถานศึกษาและชุมชนเป็นหลักในการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันระหว่างผู้ปกครองและชุมชนที่มีชาติพันธุ์ที่ต่างกัันเพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน

5.4 ผู้ปกครองและชุมชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมการระดมทรัพยากรในการจัดการศึกษา เข้าร่วมประชุมร่วมกิจกรรมประสานงานกับทางโรงเรียนตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและร่วมการกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาด้วยวิธีต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

5.5 ผู้ปกครองและชุมชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์เป็นแหล่งเรียนรู้ทางภูมิปัญญาให้กับนักเรียน

บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

บริบททั่วไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีภารกิจหลักในด้านการส่งเสริม สนับสนุน และบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน มีบริบททั่วไป ดังนี้

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดตากตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศ มีพื้นที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 10,324,156.25 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดเป็นอันดับ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับ 2 ของภาคเหนือตั้งอยู่ระหว่าง เส้นรุ้งที่ 15 องศา 50 ลิปดา 36 พิลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 7 ลิปดา 22 พิลิปดาตะวันออก สูงกว่าระดับน้ำทะเล 116 เมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ตามระยะทางหลวงหมายเลข 1 ถนนพหลโยธิน เป็นระยะทางประมาณ 426 กิโลเมตร โดยสภาพพื้นที่จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ มีเทือกเขาถนนธงชัยกั้นกลาง

ส่วนที่ 1 ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออก ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเภา และอำเภอวังเจ้า สภาพพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและที่ราบสูงลาดเอียงลงไปทางทิศตะวันออกสู่ม่านน้ำปิงและแม่น้ำวัง ทำให้เกิดพื้นที่ราบแคบริมสองฝั่งของแม่น้ำ

ส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตก ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภออุ้มผาง และอำเภอท่าสองยาง สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงภูมิอากาศได้รับอิทธิพลมาจาก มหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน มีความชุ่มชื้นฝนตกมากกว่าซีกด้านตะวันออก

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง

ทิศใต้ ติดกับจังหวัดกาญจนบุรี

ทิศตะวันออก ติดกับจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร นครสวรรค์ อุทัยธานี

ทิศตะวันตก มีพรมแดนติดกับรัฐกระเหรี่ยง ประเทศสหภาพเมียนมา ยาวประมาณ 540 กิโลเมตร (แม่น้ำเมย 170 กิโลเมตร เทือกเขาตะนาวศรี 370 กิโลเมตร)

สภาพภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ด้านตะวันออก ประกอบด้วยภูเขาสูงประมาณร้อยละ 65 ของพื้นที่ ซึ่งปกคลุมป่าโปร่งและป่าเบญจพรรณ และด้านตะวันตก ประกอบด้วย ภูเขาสูงประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ ปกคลุมไปด้วยป่าโปร่ง ป่าดงดิบ และป่าสน มีภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ภูเขาถนนธงชัย เขาหลวงและเขาพระเมิน ทั้งนี้ เทือกเขาถนนธงชัยกั้นกลางระหว่างฝั่งตะวันออกกับฝั่งตะวันตกทำให้ลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันไป เนื่องจากเทือกเขาถนนธงชัยเป็นตัวปะทะมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเล อันดามัน ทำให้ฝั่งตะวันออกได้รับความชุ่มชื้นจากลมมรสุมไม่เต็มที่ สภาพแห้งแล้ง

ส่วนฝั่งตะวันตกจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมมากกว่าทำให้ปริมาณฝนตกมีความชุ่มชื้น โดยเฉพาะในที่ที่อยู่ในเขตภูเขา แหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำเมย คลองวังเจ้า และห้วยแม่ละเมา มีป่าสวนแห่งชาติ 15 ป่า แร่ธาตุที่สำคัญได้แก่ หินแกรนิต สังกะสี และหินปูน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2553 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560

ปัจจุบันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ตำบลแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ห่างจากตัวจังหวัด 86 กิโลเมตร ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่ระมาด อำเภอท่าสองยาง อำเภอพบพระ และอำเภออุ้มผาง และมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์

ทิศตะวันออก อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเภา อำเภอวังเจ้า
จังหวัดตาก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า ระยะทางประมาณ 580 กิโลเมตร

มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10,713.97 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,696,231.25 ไร่ คิดเป็น ร้อย
ละ 65.30 ของพื้นที่ทั้งจังหวัดตาก โดยมีรายละเอียดดังนี้

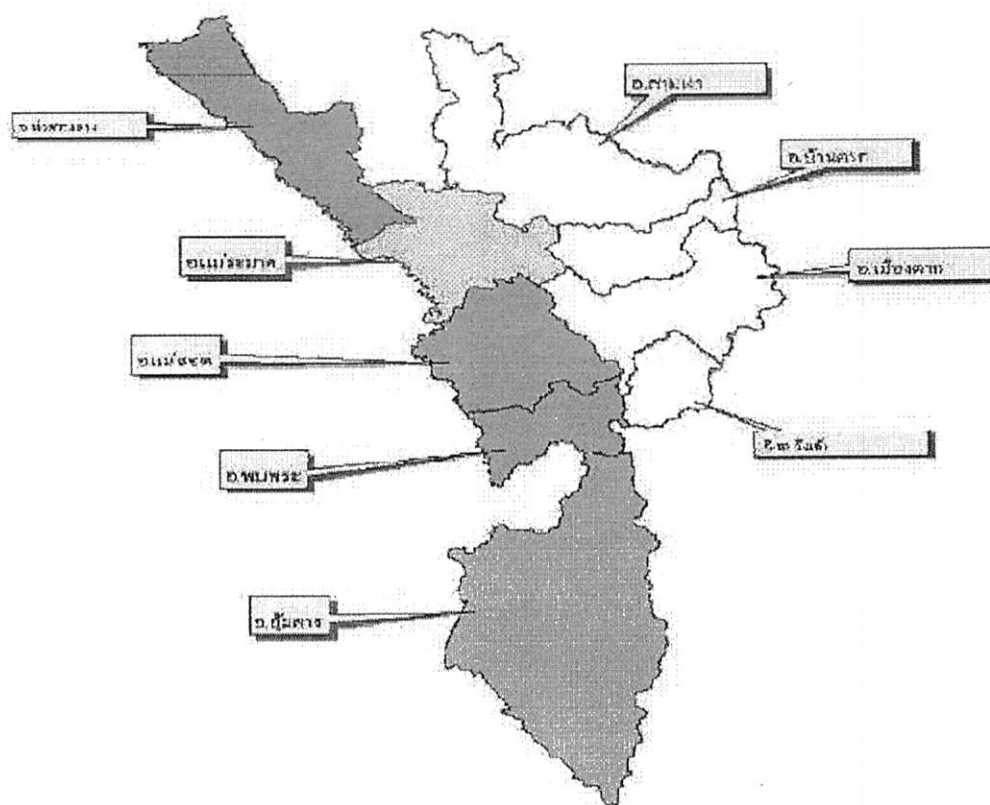
อำเภอแม่สอด มีพื้นที่ 1,986.116 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 12.11

อำเภอแม่ระมาด มีพื้นที่ 1,475.542 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 8.99

อำเภอท่าสองยาง มีพื้นที่ 1,920.387 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 11.71

อำเภออุ้มผาง มีพื้นที่ 4,325.383 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 26.36

อำเภอพบพระ มีพื้นที่ 1,006.542 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 6.13

ภาพ 5 ส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ที่มา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 , 2563, น.2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สร้างเด็กดีและเก่งสู่สังคม โดยการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตาก

พันธกิจ (Mission)

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
2. พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21
4. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม
5. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ
6. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals:SDGs)
7. ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ Thailand 4.0

ค่านิยม(Value)

องค์กรมีชีวิตพร้อมจิตอาสา

เป้าประสงค์(Goal)

1. ผู้เรียนมีความรักในสถาบันหลักของชาติ และยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง มีหลักคิดที่ถูกต้อง และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่นชื่อสัจสุจริต มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม

2. ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี กีฬา ภาษา และอื่น ๆ ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

3. ผู้เรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ คิดริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรมมีความรู้ มีทักษะ มีสมรรถนะตามหลักสูตร และคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย มีความสามารถในการพึ่งพาตนเอง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเป็นพลเมืองพลโลกที่ดี (Global Citizen) พร้อมก้าวสู่สากล นำไปสู่การสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

4. ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ผู้พิการ) กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลกันดาร ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และมีคุณภาพ

5. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีความรู้และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพ

6. สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีระบบประกันคุณภาพได้มาตรฐาน บริหารจัดการตามมาตรฐานสำนักงาน

ยุทธศาสตร์(Strategic)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของมนุษย์และของชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างโอกาสในการเข้าถึงบริการการศึกษาที่มีคุณภาพมีมาตรฐาน

และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรชต์ ชาตะรักษ์ (2550) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลวิจัยพบว่า 1) ระดับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมและรายได้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ มาตรฐานด้านปัจจัยมาตรฐานด้านกระบวนการและมาตรฐานด้านผลผลิต 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้งเลยโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน 3) เปรียบเทียบการดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามประเภทของโรงเรียนทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน

เตรียมศักดิ์ อินอุเทน (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 ผลวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพบว่าโดยรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก 2) ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบครูที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2 พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยโรงเรียนมีลักษณะการเปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสูงกว่าโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนในช่วงชั้นที่ 3 3) ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านคุณภาพนักเรียนไว้ด้วย

สุภาพ อัยยะ (2552) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาและเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำนวน 346 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนยกเว้นมาตรฐานและการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ปัญหาการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรนักศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) การเปรียบเทียบสภาพการบริหารเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5) เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 6) การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประเสริฐ สอนจันทร์ (2553) ได้ทำการศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 โดยรวมและรายได้ออยู่ในระดับมากพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการคัดกรองนักเรียนและด้านการป้องกันและการแก้ไขปัญหาตามลำดับ

นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม (2560) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนสอยดาววิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในปีการศึกษา 2559 โดยใช้ตาราง กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 63 คน ดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) จำแนกตามระดับชั้นการศึกษาของครูที่ปรึกษาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 21-85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การทดสอบการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน แบบทางเดียว (One-way ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน และด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2. การเปรียบเทียบปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามตำแหน่งของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การเปรียบเทียบปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามระดับชั้นของครูที่ปรึกษา โดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านส่งเสริมนักเรียน และด้านการส่งต่อนักเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

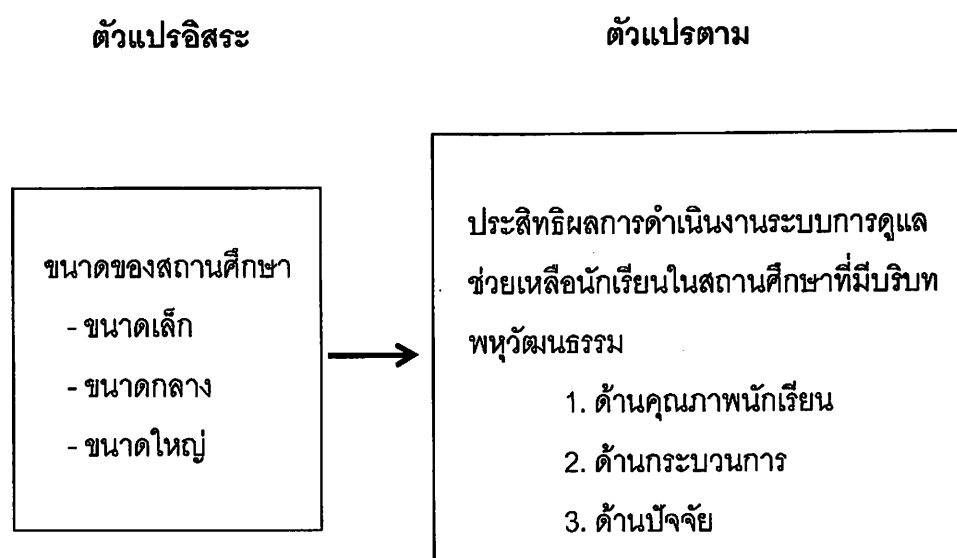
4. การเปรียบเทียบปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำแนกตามประเภทกรรมการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยการเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับ ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคล มีการปฏิบัติงานตามแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนให้ทันต่อการนำไปใช้ และการดำเนินการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นระบบ ด้านการคัดกรองนักเรียน มีการคัดกรองนักเรียนโดยใช้วิธีที่หลากหลายมีการทำความเข้าใจในการใช้เครื่องมือคัดกรองและแปลผล และมีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นระบบด้านการส่งเสริมนักเรียน มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม มีการหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักเรียน และ การมีส่วนร่วมคิดในการวางแผนจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนของนักเรียน ด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างทั่วถึง มีการใช้หลักจิตวิทยาในการให้คำปรึกษา และมีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน ประสานงานกับบุคคลหรือ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน มีการแยกนักเรียนมีความชัดเจน และครูให้ความสำคัญในการส่งต่อ มีการประสานงานกับครูที่ช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียน เช่น ครูแนะแนว ครูฝ่ายกิจการนักเรียน และมีการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.7) ซึ่งสามารถนำมาสรุปเป็นแนวคิดการวิจัยได้ดังภาพ

ภาพ 6 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 116 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 116 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 2,416 คน รวมทั้งสิ้น 2,648 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan อ้างถึงใน สถิติพร เซาวนชัย, 2561, น.62) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 15 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา จำนวน 308 คน รวมทั้งสิ้น 338 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของครูในสถานศึกษาแต่ละอำเภอ
ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 2

อำเภอ	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผอ.	ครู ผู้รับผิดชอบ	ครูที่ปรึกษา	ผอ.	ครู ผู้รับผิดชอบ	ครูที่ปรึกษา
แม่สอด	38	38	478	5	5	61
แม่ระมาด	22	22	329	3	3	42
ท่าสองยาง	19	19	657	2	2	84
พบพระ	23	23	676	3	3	86
อุ้มผาง	14	14	276	2	2	35
รวม	116	116	2416	15	15	308

ที่มา: รายงานข้อมูลสารสนเทศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2, 2563

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) ตำแหน่ง 3) ขนาดสถานศึกษา ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยึดตามร่างมาตรฐานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.7) หลักการแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านคุณภาพผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านปัจจัย โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์

ในการเลือกตอบในส่วนของระดับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
โดยใช้วิธีการให้คะแนนตามน้ำหนักของตัวเลือก ดังนี้

5 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
มากที่สุด

4 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
มาก

3 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
ปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
น้อย

1 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีขั้นตอนใน
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม

2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน
ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย

3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ
พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อ (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ
จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะกับข้อคำถามและหาค่าดัชนี
ความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความ
เหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5.2 ดร. เมตตา แสงวงลาม รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

5.3 ดร. อุไร ปัญญาสิทธิ ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามเนื้อหา/จุดประสงค์

นำผลที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผลการตัดสินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้อง ของข้อคำถามกับเนื้อหา ดังนี้

ถ้า $IOC \geq 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับเนื้อหา

ถ้า $IOC < 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

ปรากฏว่าได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง หน้า 113)

6. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความเหมาะสมตามค่า IOC และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่า อยู่ที่ระดับ 0.96 (ผลการหาคุณภาพเครื่องมืออยู่ในภาคผนวก ง หน้า 113)

8. นำข้อมูลจากการทดลองมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์แล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาดูตรวจสอบอีกครั้ง หนึ่ง เพื่อจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ถึงผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 ในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป จำนวน 338 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. แปลความหมายของประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

4.50 - 5.00 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. เปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบค่า F - test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในการนำเสนอผลการวิจัยผู้วิจัยได้นำเสนอโดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน ใช้ตารางประกอบการบรรยายโดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำนวน 338 ฉบับ โดยส่งแบบสอบถามและได้รับคืนจำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	(n = 338)	
	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	94	27.81
หญิง	244	72.19
รวม	338	100.00
2. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	23	6.80
ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	18	5.33
ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา	297	87.87
รวม	338	100.00
3. ขนาดสถานศึกษา		
สถานศึกษาขนาดเล็ก	43	12.72
สถานศึกษาขนาดกลาง	232	68.64
สถานศึกษาขนาดใหญ่	63	18.64
รวม	338	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 338 คน จำแนกตามเพศ ได้แก่ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 27.81 เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 72.19 จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 6.80 ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 5.33 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา คิดเป็นร้อยละ 87.87 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 12.72 สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 68.64 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 18.64

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอทั้งโดยรวมและรายด้าน

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) และแปลผลเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม

ที่	ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	(n = 338)		ระดับประสิทธิผล	อันดับที่
		(\bar{X})	(S.D)		
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.27	0.39	มาก	1
2	ด้านกระบวนการ	4.23	0.45	มาก	2
3	ด้านปัจจัย	4.16	0.47	มาก	3
	รวม	4.22	0.33	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D = 0.33) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณภาพผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และด้านปัจจัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	นักเรียนในสถานศึกษารู้จักตนเอง และพึ่งตนเองได้	4.19	0.59	มาก	11
2	นักเรียนในสถานศึกษารู้จักความถนัด ความสามารถและ ความสนใจของ ตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของ ตนเอง	4.05	0.60	มาก	17
3	นักเรียนในสถานศึกษามีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพ และป้องกันตนเองได้	4.35	0.59	มาก	1
4	นักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักรวมและ ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.30	0.57	มาก	2
5	นักเรียนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เพลด และสิ่งมอมเมาอื่นๆ	4.30	0.64	มาก	3
6	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถ วิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัย อันตรายและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสามารถหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด เพลดและสิ่งมอมเมาอื่นๆ	4.20	0.57	มาก	10
7	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถชักชวน หรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตาม แนวทางที่เหมาะสมได้	4.18	0.54	มาก	12

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{x}	S. D.		
8	นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักความต้องการและอารมณ์ของตนเอง	4.13	0.62	มาก	13
9	นักเรียนในสถานศึกษามีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจตนเอง และชื่นชมผู้อื่น	4.13	0.57	มาก	13
10	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถรู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้	4.09	0.57	มาก	16
11	นักเรียนในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ที่มีผลต่อครอบครัว	4.12	0.62	มาก	15
12	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้	4.29	0.61	มาก	4
13	นักเรียนในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติ ตามกฎกติกา ระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้	4.25	0.61	มาก	7
14	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ	4.28	0.58	มาก	5
15	นักเรียนในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	4.26	0.59	มาก	6
16	นักเรียนในสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ	4.23	0.63	มาก	8

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
17	นักเรียนในสถานศึกษามีแนวทางและ เหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	4.23	0.61	มาก	8
	รวม	4.27	0.39	มาก	

จากตาราง 4 พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$, s. d. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 นักเรียนในสถานศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองได้ ($\bar{X} = 4.35$, s. d. = 0.59) รองลงมาคือ ข้อ 4 นักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักรวมและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.30$, s. d. = 0.57) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 2 นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักความถนัด ความสามารถและความสนใจของตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง ($\bar{X} = 4.05$, s. d. = 0.60)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	สถานศึกษาจัดโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจน	4.13	0.65	มาก	19
2	สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ คู่มือปฏิบัติงานและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนที่สอดคล้องกัน	4.18	0.65	มาก	18
3	สถานศึกษาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	4.31	0.58	มาก	10
4	สถานศึกษาจัดให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.46	0.60	มาก	4
5	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัดกรองนักเรียน	4.54	0.58	มากที่สุด	2
6	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัว	4.32	0.62	มาก	9

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
8	สถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหตามกรณี	4.30	0.61	มาก	11
9	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริม นักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	4.55	0.55	มากที่สุด	1
10	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักเรียน	4.49	0.60	มาก	3
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จัก ตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวและการวางแผน ชีวิต	4.39	0.55	มาก	7
12	สถานศึกษาดำเนินการให้คำปรึกษา เบื้องต้นในด้านวิธีการช่วยเหลือ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของ นักเรียน	4.38	0.57	มาก	8
13	สถานศึกษารายงานและช่วยเหลือ นักเรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดย คำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็น สำคัญ	4.43	0.56	มาก	5

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
14	สถานศึกษาส่งต่อภายในระหว่างครู ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไปยังครูที่ สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา	4.41	0.59	มาก	6
15	สถานศึกษาส่งต่อภายนอกโดยครูแนะ แนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อไป ยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก	4.23	0.69	มาก	13
16	สถานศึกษาจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อ จากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีการดำเนินการ ติดตามอย่างใกล้ชิด	4.20	0.69	มาก	16
17	สถานศึกษาจัดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มี บริบทพหุวัฒนธรรม	4.23	0.63	มาก	13
18	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนการ นิเทศและมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาแผนการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	4.21	0.65	มาก	15

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
19	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลและ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม	4.19	0.64	มาก	17
	รวม	4.23	0.45	มาก	-

จากตาราง 5 พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$, s.d. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 9 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, s.d. = 0.55) รองลงมาคือ ข้อ 2 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, s.d. = 0.58) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 สถานศึกษาจัดโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, s.d. = 0.65)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านปัจจัย

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
1	ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบายในการบริหารงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับ บริบทของโรงเรียน	4.44	0.63	มาก	3
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษา	4.48	0.62	มาก	2
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	4.51	0.67	มากที่สุด	1
4	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้ อย่างเป็นระบบ	4.40	0.65	มาก	5
5	ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือ ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	4.42	0.64	มาก	4
6	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการ ดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	4.32	0.68	มาก	8

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ด้านคุณภาพผู้เรียน	(n = 338)		ระดับ ประสิทธิผล	อันดับที่
		\bar{X}	S.D.		
8	นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำ ชั้น/ครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	4.38	0.70	มาก	6
9	กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง	4.04	0.67	มาก	13
10	กลุ่มนักเรียนแกนนำ เช่น คณะกรรมการนักเรียน สภานักเรียน มีกิจกรรมช่วยเหลือและป้องกัน แก้ไขปัญหา	4.10	0.70	มาก	12
11	สถานศึกษาที่มีบริบทวัฒนธรรม จัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล	4.15	0.68	มาก	11
12	สถานศึกษาจัดทำแบบคัดกรองที่ใช้ สำหรับคัดกรองนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทวัฒนธรรม	4.29	0.68	มาก	9
13	สถานศึกษามีวิธีการสำหรับ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหานักเรียนใน สถานศึกษาที่มีบริบทวัฒนธรรม	4.35	0.65	มาก	7
	รวม	4.16	0.47	มาก	-

จากตาราง 6 พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, s. d. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, s. d. = 0.67) รองลงมาคือ ข้อ 2 ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, s. d. = 0.62) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 9 กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้องอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, s. d. = 0.48)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทวัฒนธรรม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ที่มีบริบทวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
	โรงเรียนขนาดเล็ก (n= 43)		โรงเรียนขนาดกลาง (n= 232)		โรงเรียนขนาดใหญ่ (n= 63)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน	4.35	0.38	4.24	0.39	4.31	0.39	1.87	0.16	-
2. ด้านกระบวนการ	4.07	0.47	4.24	0.44	4.28	0.48	3.28*	0.04	ไม่พบ
3. ด้านปัจจัย	3.91	0.71	4.20	0.41	4.20	0.43	7.26*	0.00	3,2>1
รวม	4.16	0.47	4.24	0.36	4.27	0.39	2.57	0.08	-

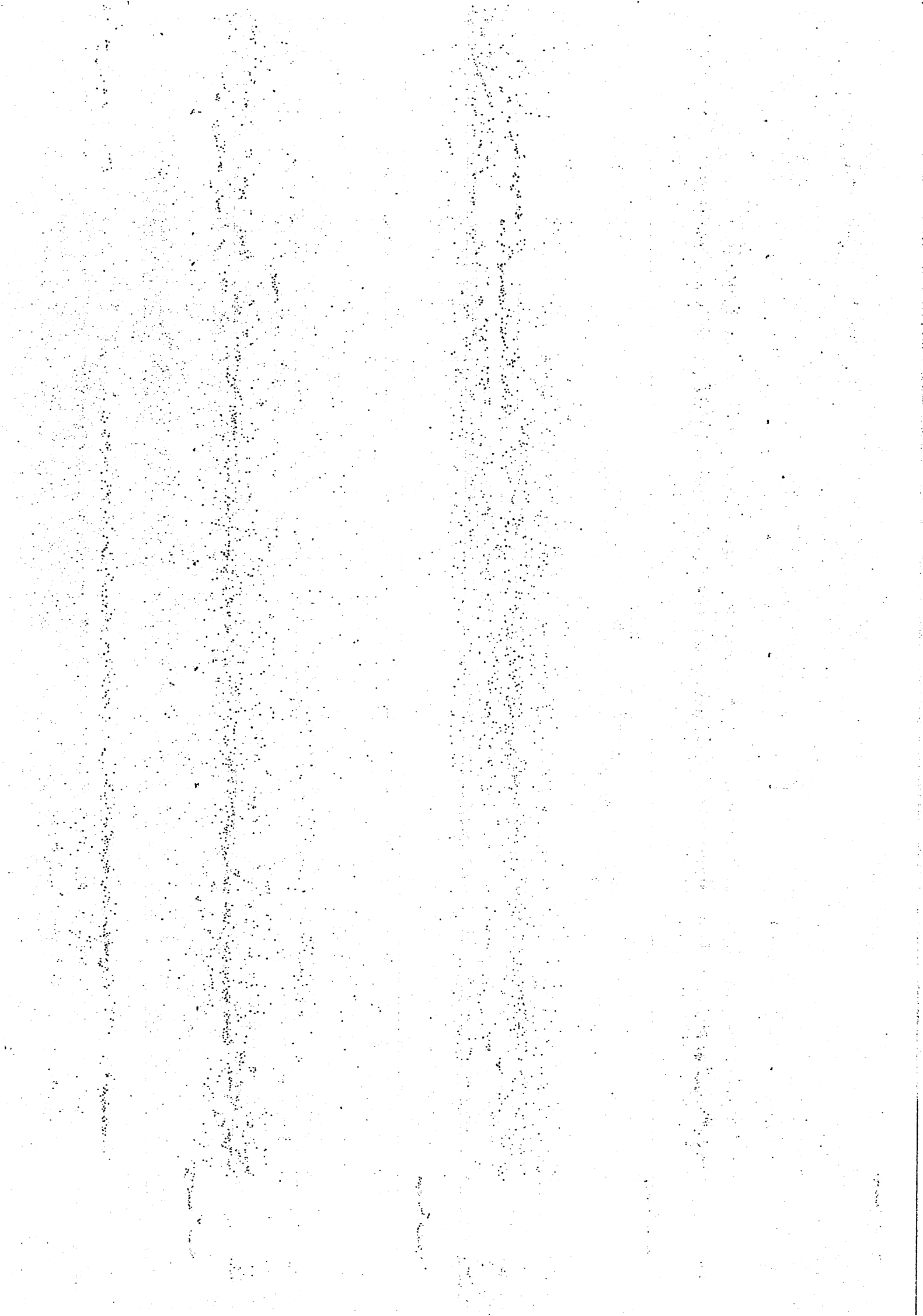
* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยและด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ผลการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's Method) พบว่าด้านปัจจัยของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ส่วนด้านคุณภาพผู้เรียนและด้านกระบวนการไม่พบความแตกต่างรายคู่

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก (n= 43)		โรงเรียนขนาดกลาง (n= 232)		โรงเรียนขนาดใหญ่ (n= 63)				
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1	นักเรียนในสถานศึกษารู้จักตนเองและ พึ่งตนเองได้	4.49	0.55	4.28	0.53	4.30	0.50	2.73	0.07	-
2	นักเรียนในสถานศึกษารู้จักความถนัด ความสามารถและ ความสนใจของตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง	4.37	0.54	4.20	0.52	4.21	0.48	1.99	0.14	-
3	นักเรียนในสถานศึกษามีสุขภาพกายและ สุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกัน ตนเองได้	4.51	0.55	4.34	0.62	4.35	0.54	1.56	0.21	-
4	นักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักรวมและ ส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.37	0.58	4.17	0.50	4.13	0.63	3.06*	0.05	ไม่พบ
5	นักเรียนในสถานศึกษามีความรู้ ความ เข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เพศและสิ่งมอม เมาอื่นๆ	4.47	0.55	4.33	0.61	4.32	0.56	1.01	0.37	-

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
6	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและสามารถหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด เพศและสิ่งมอมเมาอื่นๆ	4.42	0.59	4.32	0.53	4.27	0.54	0.98	0.38	-
7	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตามแนวทางที่เหมาะสมได้	4.40	0.54	4.27	0.53	4.29	0.52	1.05	0.35	-
8	นักเรียนในสถานศึกษารู้จักความต้องการและอารมณ์ ของตนเอง	4.37	0.62	4.22	0.57	4.30	0.56	1.53	0.22	-
9	นักเรียนในสถานศึกษามีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจตนเองและชื่นชมผู้อื่น	4.26	0.58	4.22	0.58	4.35	0.51	1.38	0.25	-

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
10	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถรู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้	4.14	0.60	4.18	0.58	4.24	0.50	0.44	0.65	-
11	นักเรียนในสถานศึกษาที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ของตนเอง ที่มีผลต่อครอบครัว	4.23	0.68	4.22	0.59	4.37	0.58	1.54	0.22	-
12	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้	4.37	0.62	4.27	0.60	4.35	0.54	0.08	0.45	-
13	นักเรียนในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้	4.42	0.70	4.27	0.59	4.38	0.58	1.61	0.20	-
14	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ	4.35	0.61	4.28	0.55	4.38	0.49	1.07	0.35	-
15	นักเรียนในสถานศึกษาที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	4.44	0.59	4.23	0.56	4.37	0.60	3.17*	0.05	ไม่พบ

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
16	นักเรียนในสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ	4.28	0.63	4.21	0.62	4.32	0.50	0.88	0.42	-
17	นักเรียนในสถานศึกษามีแนวทางและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	4.14	0.74	4.10	0.59	4.30	0.53	2.67	0.07	-
	รวม	4.35	0.38	4.24	0.39	4.31	0.39	1.87	0.16	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทหุบภูมิตามธรรมชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 ด้านคุณภาพผู้เรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ มาตรฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายข้อพบว่าไม่พบ ความแตกต่างรายข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
1	สถานศึกษาจัดโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจน	3.67	0.87	3.97	0.76	3.98	0.77	2.72	0.07	-
2	สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ คู่มือปฏิบัติงานและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนที่สอดคล้องกัน	3.70	0.80	4.09	0.63	4.21	0.57	8.74*	0.00	1<2 1<3
3	สถานศึกษาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา	3.98	0.77	4.22	0.53	4.30	0.66	4.06*	0.02	1<3
4	สถานศึกษาจัดให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.12	0.82	4.36	0.63	4.37	0.68	2.51	0.08	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
5	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัดกรองนักเรียน	4.12	0.85	4.33	0.81	4.30	0.84	1.26	0.29	-
6	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัว	4.09	0.89	4.18	0.76	4.11	0.84	0.35	0.71	-
7	สถานศึกษาจัดการประชุมครูเพื่อทำข้อตกลงพิจารณาการคัดกรองนักเรียนโดยจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง	3.91	0.81	4.09	0.79	4.11	0.84	1.07	0.35	-
8	สถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหาตามกรณี	4.14	0.64	4.20	0.68	4.17	0.73	0.17	0.84	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.				
9	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุม ผู้ปกครองชั้นเรียน	4.35	0.69	4.42	0.63	4.40	0.64	0.22	0.80	-
10	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักเรียน	4.42	0.76	4.35	0.84	4.30	0.85	0.25	0.78	-
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ นักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเอง ของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น มีทักษะในการ ปรับตัวและการวางแผนชีวิต	4.16	0.57	4.29	0.62	4.25	0.62	0.78	0.46	-
12	สถานศึกษาดำเนินการให้คำปรึกษา เบื้องต้นในด้านวิธีการช่วยเหลือ การ ป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน	4.21	0.56	4.31	0.53	4.43	0.59	2.20	0.11	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
13	สถานศึกษารายงานและช่วยเหลือนักเรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ	4.19	0.55	4.37	0.54	4.40	0.52	2.33	0.10	-
14	สถานศึกษาส่งต่อภายในระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไปยังครูที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา	4.16	0.65	4.38	0.58	4.49	0.54	4.20*	0.02	1<3
15	สถานศึกษาส่งต่อภายนอก โดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก	4.02	0.51	4.20	0.71	4.27	0.57	1.85	0.16	-

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
16	สถานศึกษาจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีการดำเนินการติดตามอย่างใกล้ชิด	4.14	0.68	4.18	0.70	4.32	0.64	1.22	0.30	-
17	สถานศึกษาจัดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	4.00	0.62	4.24	0.63	4.32	0.59	3.63*	0.03	1<3
18	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนการนิเทศ และมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	3.93	0.77	4.22	0.60	4.37	0.63	6.17*	0.00	1<2 1<3

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.					
19	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลและ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรม	3.98	0.71	4.21	0.63	4.24	0.59	2.73	0.07	-
	รวม	4.07	0.47	4.24	0.44	4.28	0.48	3.28*	0.04	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 ด้านกระบวนการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูง กว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ คู่มือ ปฏิบัติงานและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนที่สอดคล้องกัน ข้อ 3 สถานศึกษาพัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ข้อ 14 สถานศึกษาส่งต่อภายในระหว่าง ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไปยังครูที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา ข้อ 17 สถานศึกษาจัดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม และข้อ 18 สถานศึกษา ดำเนินงานตามแผนการนิเทศและมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม โดยข้อ 2 และข้อ 18 มีความคิดเห็น เหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อ 3 ข้อ 14 ข้อ 17 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ด้านปัจจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)		(n= 232)		(n= 63)				
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
1	ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบายในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	4.00	0.87	4.36	0.59	4.37	0.55	6.35*	0.00	1<2 1<3
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	4.02	0.80	4.42	0.57	4.41	0.59	8.07*	0.00	1<2 1<3
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.00	1.05	4.41	0.59	4.48	0.56	8.08*	0.00	1<2 1<3

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบ เทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก (n= 43)		โรงเรียนขนาดกลาง (n= 232)		โรงเรียนขนาดใหญ่ (n= 63)				
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
4	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ	3.93	0.88	4.25	0.59	4.24	0.61	4.67*	0.01	1<2
5	ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	4.07	0.74	4.34	0.62	4.37	0.66	3.59*	0.03	1<2
6	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.79	0.86	4.06	0.64	4.06	0.64	3.02*	0.05	-
7	สถานศึกษาจัดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกับครูในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3.93	0.86	4.23	0.62	3.98	0.66	6.23*	0.00	1<2 2<3

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		(n= 43)	(n= 232)	(n= 63)	(n= 63)	(n= 63)	(n= 63)			
\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
8	นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	3.91	0.87	4.23	0.65	4.22	0.68	4.17*	0.02	1<2 1<3
9	กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน ที่สอนน้อง	3.84	0.72	3.98	0.65	4.00	0.70	0.95	0.39	-
10	กลุ่มนักเรียนแกนนำ เช่น คณะกรรมการ นักเรียน สภานักเรียน มีกิจกรรมช่วยเหลือ และป้องกัน แก้ไขปัญหา	3.79	0.97	3.94	0.64	4.11	0.67	2.82	0.06	-
11	สถานศึกษาที่มีบริบทพัฒนาธรรมจัดทำ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครู และ ผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล	3.77	0.92	4.05	0.63	4.05	0.61	3.37*	0.04	1<2

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	ขนาดโรงเรียน						F	Sig.	เปรียบเทียบรายคู่
		โรงเรียนขนาดเล็ก		โรงเรียนขนาดกลาง		โรงเรียนขนาดใหญ่				
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
12	สถานศึกษาจัดทำแบบคัดกรองที่ใช้สำหรับ คัดกรองนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม	3.91	0.87	4.13	0.63	4.17	0.66	2.39	0.09	-
13	สถานศึกษามีวิธีการสำหรับการส่งเสริม พัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหานักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรม	3.93	0.83	4.19	0.59	4.11	0.67	3.08*	0.05	-
	รวม	3.91	0.71	4.20	0.41	4.20	0.43	7.26*	0.00	1<2,1<3

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 พบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ดาก เขต 2 ด้านปัจจัย จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านปัจจัย แตกต่าง กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบาย ในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของ โรงเรียน ข้อ 2 ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ข้อ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงาน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อ 4 ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็น ระบบ ข้อ 5 ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้ ข้อ 7 สถานศึกษาจัดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกับครูในการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อ 8 นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ ครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และข้อ 11 สถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรมจัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 8 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาด กลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 10 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผล การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียน ขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และข้อ 7 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่องการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 15 คน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 308 คน รวมทั้งสิ้น 338 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของครูในแต่ละอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืน จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า F - test เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยได้สรุปผลดังนี้

1. ผลการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพผู้เรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก และด้านปัจจัยอยู่ในระดับมากตามลำดับ

1.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 นักเรียนในสถานศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รองลงมาได้แก่ ข้อ 4 นักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 17 นักเรียนในสถานศึกษารู้จักความถนัดความสามารถและความสนใจของตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง

1.2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 9 สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน รองลงมาได้แก่ ข้อ 5 สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัดกรองนักเรียน และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 1 สถานศึกษาจัดโครงสร้างการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจน

1.3 ด้านปัจจัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาได้แก่ ข้อ 2 ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ และให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ข้อ 9 กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านปัจจัยและกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้ผลการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple comparison test) ตามวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe's Method) พบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านปัจจัยและด้านกระบวนการของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 ด้านคุณภาพผู้เรียน โดยภาพรวมพบว่ามีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านคุณภาพผู้เรียนไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันด้านคุณภาพผู้เรียนไม่พบ

2.2 ด้านกระบวนการ โดยภาพรวมพบว่ามีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านกระบวนการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อ 2 สถานศึกษาจัดทำแผนงานโครงการ คู่มือปฏิบัติงานและปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนที่สอดคล้องกัน ข้อ 3 สถานศึกษาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ข้อ 14 สถานศึกษาส่งต่อภายในระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไปยังครูที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา ข้อ 17 สถานศึกษาจัดการนิเทศกำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม และข้อ 18 สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนการนิเทศและมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม โดยข้อ 2 และข้อ 18 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อ 3 ข้อ 14 ข้อ 17 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก

2.3 ด้านปัจจัย โดยภาพรวมพบว่ามีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็กเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1 ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบายในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ข้อ 2 ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ข้อ 3 ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อ 4 ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ ข้อ 5 ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ ข้อ 7 สถานศึกษาจัดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกับครูในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ข้อ 8 นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น และข้อ 11 สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมจัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยข้อ 1 ข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 8 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ข้อ 4 ข้อ 5 และข้อ 10 มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และข้อ 7 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมของโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผู้วิจัยได้อภิปรายผลดังนี้

1. การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านคุณภาพผู้เรียน

ทั้งนี้เนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น.2-3) มีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีการดำเนินงานระการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาและการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยมีมาตรการให้สถานศึกษามีมาตรฐานในการจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนการป้องกันและแก้ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาพฤติกรรมนักเรียน ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น ประสานการจัดการข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนา ส่งเสริม แก้ไขและส่งเสริมนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ได้ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ปรับปรุง พัฒนา สรุปผล รายงานผลและประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารสถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง เพื่อให้ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ร่วมแรงร่วมใจกันช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้มีทักษะต่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วได้อย่างมีความสุขตามเจตนารมณ์ของนโยบายและภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2. ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม มีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 มีการดำเนินงานตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง มีมาตรฐานและทำงานอย่างเป็นระบบ มีการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี และยังมีกรณีศึกษา กำกับ ติดตามเป็นประจำจากหน่วยงานต้นสังกัด จึงส่งผลให้ให้สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมพร ไชยแสง (2550) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเลย เขต 1 ผลวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 เป็นนโยบายของเขตพื้นที่ในการที่จะให้โรงเรียนทุกโรงในเขตพื้นที่ดำเนินการเรื่องประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอย่างเป็นระเบียบ ตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาจึงส่งผลให้การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้มีอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ สอนจันทร์ (2553, น.97) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ อัยยะ (2552, น.63) ที่ได้ศึกษาสภาพการบริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นได้ว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนหากดำเนินการอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจนตามแนวเชิงตามแนวคิดเชิงระบบเกี่ยวกับการช่วยเหลือดูแลนักเรียนตามวงจรคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจะช่วยให้เกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินการเชิงระบบในระดับมากและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ใกล้เคียงกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตาก เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านปัจจัย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรรับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรมีการบริหารงานโดยเน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

2. ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรได้รับการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและผู้รับผิดชอบ ควรได้รับการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะ อย่างต่อเนื่อง

3. เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากผู้ที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับระบบโดยตรง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในสถานศึกษา ที่มีบริบทหุ้ฒฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 2 ดังนั้น ควรเก็บข้อมูลจากผู้รับบริการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับคุณภาพผู้เรียน
2. ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2555). การดูแลช่วยเหลือผู้ประสบปัญหา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2548). สังคมไทยในมิติวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: กระทรวงวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เฉลิมศรี ชุตินทรวงศ์. (2554). การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา อพัทธนานนท์. (2561). โรงเรียนหล้ากวีพัฒนธรรมนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เตรียมศักดิ์ อินอุเทน. (2551). ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธงชาติ วงศ์สุวรรณ. (2553). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บัญญัติ ยงย่วน. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาพหุวัฒนธรรมในโรงเรียนประถมศึกษา (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเสริฐ สานจันทร์. (2553). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ม.ป.ต. . พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 (ฉบับปรับปรุง ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545).
กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ม.ป.ต. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. (2547). กรุงเทพฯ:
องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- รุจิราพร รามศิริ. (2553). พหุวัฒนธรรม. สืบค้น 5 ตุลาคม 2563, จาก
<http://www.gotonow.org.posts/373642>
- วุทธิศักดิ์ โกชนุกุล. (2551). พหุวัฒนธรรมศึกษา. สืบค้น 5 ตุลาคม 2563, จาก
<http://www.pochanukul.com/?cat=2>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. (2563). แผนพัฒนาการศึกษา. ตาก:
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. (2547). การศึกษาสภาพการ
จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2549). แนวทางการดำเนินระบบการดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลักการ
แนวคิดและทิศทางในการดำเนินงาน (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภาพ อัยยะ. (2552). สภาพและ ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต). เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุรัตน์ ชาดะรักษ์. (2550). การดำเนินงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 3.
(วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

อภิชาติ เศรษฐกิจกิจการ. (2547). ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. *วารสารวิชาการ*, 7, 2559 – 2564.

อัฐศิษฐ์ จันทร์บุผา. (2557). การบริหารงานแบบพหุวัฒนธรรมกรณีศึกษาโรงเรียนชาติไทย วิทยา จังหวัดพิษณุโลก (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อธิปัติย์ คลี่สุนทร. *การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education)*, สืบค้น 10 ตุลาคม 2563, จาก. <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี	อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. ดร.เมตตา แสงวงลาม	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2
3. ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์	ผู้อำนวยการโรงเรียน
บางกระท่อมพิทยาคม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่มัธยม เขต 39

ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือและเก็บข้อมูล

ที่ อว.๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๘๒๒

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๓ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน.....ฉบับ

ด้วย นางสาวกรรณิการ์ กั้นทะวงศ์ รหัสประจำตัว ๖๒๐๗๐๖๗๔ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง "การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท
พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาครูประวิวัฒน์ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเรื่องนี้ จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากท่าน บัณฑิตวิทยาลัย
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเองซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.กมิตา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๙
โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖
๒. นางสาวกรรณิการ์ กั้นทะวงศ์
โทร ๐๘-๑๗๐๗-๘๓๐๓

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๒/ว ๒๘๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ดร.เมตตา แสงลาภ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงการการค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวกรรณิการ์ กั้นทวงศ์ รหัสประจำตัว ๖๒๐๗๐๖๗๕ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ได้ทำการค้นคว้าด้วยตนเอง
เรื่อง " การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท
พหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลียง ขาทรประชีวิน เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มี
ความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้
ในการค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับ
ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.เมตตา นรีตฤักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย
โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๘
โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖
๒. นางสาวกรรณิการ์ กั้นทวงศ์
โทร ๐๘-๑๗๐๗-๘๗๐๓

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ : บัณฑิตวิทยาลัย งานวิชาการ โทร. ๘๘๓๓

ที่ : อร ๐๖๐๓.๐๖/ว ๒๘๓๓

วันที่ : ๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง : ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี

ด้วย นางสาวกรรณิการ์ กั้นทะวงค์ รหัสประจำตัว ๒๒๐๗๐๒๓๔ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตบุรุษิวิ้น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

R. Naratharabse

(ดร.คณิตา นรัตรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๐๖๐๓.๐๖/ว ๒๘๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๒๑ กันยายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน ดร.อุไร ปัญญาสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างการค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วย นางสาวกรรณิการ์ กั้นทะวงค์ รหัสประจำตัว ๖๒๐๓๐๖๗๔ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ได้ทำการค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง "การศึกษาประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบททวิวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าด้วยตนเอง

ในการค้นคว้าด้วยตนเองเกี่ยวกับเรื่องนี้ บัณฑิตวิทยาลัย พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าด้วยตนเอง ดังแนบมาพร้อมนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.คณิศา นรัตถรักษา)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

๑. งานวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐-๕๕๙๖-๘๘๓๙

โทรสาร ๐-๕๕๙๖-๘๘๒๖

๒. นางสาวกรรณิการ์ กั้นทะวงค์

โทร ๐๘-๘๗๐๙๕-๘๓๐๓

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ของ นางสาวกรรณิการ์ กันทะวงศ์ นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยมี รองศาสตราจารย์.ดร.ฉลองชาติรูปะชีวิน เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

3. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

จึงขอความกรุณาจากท่านได้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ โดยจะนำมาวิเคราะห์ในภาพรวม ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านใดๆ ทั้งสิ้น และขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามครั้งนี้

กรรณิการ์ กันทะวงศ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ตำแหน่ง

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ครูประจำชั้น / ครูที่ปรึกษา

3. ขนาดสถานศึกษา

ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน
 ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
 ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา
 ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ตามสภาพความเป็นจริง ตามระดับดังนี้
 โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม ขอให้ท่านทำเครื่องหมายทั้งสองประเด็น

- 5 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน						
1	นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้					
2	นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง					
3	นักเรียนในสถานศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองได้					
4	นักเรียนในสถานศึกษามีน้ำหนักรวมและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน					
5	นักเรียนในสถานศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ยาเสพติด เพศและสิ่งมอมเมาอื่นๆ					
6	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และสามารถหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด เพศและสิ่งมอมเมาอื่นๆ					
7	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตามแนวทางที่เหมาะสมได้					
8	นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักความต้องการและอารมณ์ของตนเอง					
9	นักเรียนในสถานศึกษามีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจตนเองและชื่นชมผู้อื่น					
10	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถรู้จักควบคุมอารมณ์ และแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้					
11	นักเรียนในสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง ที่มีผลต่อครอบครัว					
12	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้					

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
13	นักเรียนในสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้					
14	นักเรียนในสถานศึกษาสามารถกระทำตนให้เป็น แบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ					
15	นักเรียนในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การประกอบอาชีพ					
16	นักเรียนในสถานศึกษามีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพ ที่ตนเองถนัดและสนใจ					
17	นักเรียนในสถานศึกษามีแนวทางและเหตุผลในการ ตัดสินใจเลือกอาชีพ					
2. ด้านกระบวนการ						
1	สถานศึกษาจัดโครงสร้างการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจน					
2	สถานศึกษาจัดทำแผนงาน โครงการ คู่มือปฏิบัติงาน และปฏิทินการปฏิบัติงานตามแผนที่สอดคล้องกัน					
3	สถานศึกษาพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา					
4	สถานศึกษาจัดให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเก็บข้อมูล นักเรียนเป็นรายบุคคล					
5	สถานศึกษาจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนและนำ ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัด กรองนักเรียน					
6	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้าน ความสามารถด้านสุขภาพ และด้านครอบครัว					
7	สถานศึกษาจัดการประชุมครูเพื่อทำข้อตกลงพิจารณา การคัดกรองนักเรียน โดยจัดกลุ่มนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่มเสี่ยง					

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
8	สถานศึกษาประสานงานกับผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือป้องกัน แก้ไขปัญหาตามกรณี					
9	สถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน					
10	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักเรียน					
11	สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การรู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัวและการวางแผนชีวิต					
12	สถานศึกษาดำเนินการให้คำปรึกษาเบื้องต้นในด้านวิธีการช่วยเหลือ การป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน					
13	สถานศึกษารายงานและช่วยเหลือนักเรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ					
14	สถานศึกษาส่งต่อภายในระหว่างครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไปยังครูที่สามารถช่วยเหลือนักเรียนได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่ายปกครองหรือครูประจำวิชา					
15	สถานศึกษาส่งต่อภายนอกโดยครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก					
16	สถานศึกษาจัดทำแบบบันทึกการส่งต่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีการดำเนินการติดตามอย่างใกล้ชิด					
17	สถานศึกษาจัดการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม					

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
18	สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนการนิเทศและมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาแผนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม					
19	สถานศึกษาจัดทำรายงานผลและประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม					
ด้านปัจจัย						
1	ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบาย ในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน					
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญเกี่ยวกับ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
4	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ					
5	ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้					
6	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดำเนินงานในระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน					
7	สถานศึกษาจัดเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกับครูในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับประสิทธิผล				
		5	4	3	2	1
8	นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น					
9	กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง					
10	กลุ่มนักเรียนแกนนำ เช่น คณะกรรมการนักเรียน สภานักเรียน มีกิจกรรมช่วยเหลือและป้องกัน แก้ไขปัญหา					
11	สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมจัดทำแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล					
12	สถานศึกษาจัดทำแบบคัดกรองที่ใช้สำหรับคัดกรองนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม					
13	สถานศึกษามีวิธีการสำหรับการส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหานักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม					

**ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ง ผลการหาคุณภาพเครื่องมือ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม การศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
1. ด้านคุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานที่ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข							
1	นักเรียนรู้จักตนเองและพึ่งตนเองได้	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	นักเรียนรู้จักความถนัด ความสามารถและความสนใจของตนเอง รวมทั้งจุดเด่น จุดด้อยของตนเอง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	นักเรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี รู้จักดูแลสุขภาพและป้องกันตนเองได้	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	นักเรียนมีน้ำหนักร่างกายและส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด เพศและสิ่งมอมเมาอื่นๆ	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	6. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และจำแนกสิ่งที่เป็นพิษภัยอันตรายและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและสามารถหลีกเลี่ยงจากยาเสพติด เพศและสิ่งมอมเมาอื่นๆ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	นักเรียนสามารถชักชวนหรือส่งเสริมให้เพื่อนประพฤติตามแนวทางที่เหมาะสมได้	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	นักเรียนรู้จักความต้องการและอารมณ์ของตนเอง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
9	นักเรียนมีเอกลักษณ์ของตนเอง มีความภาคภูมิใจตนเองและชื่นชมผู้อื่น	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	นักเรียนสามารถรู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ของตนเองได้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเองที่มีผลต่อครอบครัว	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	นักเรียนสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	นักเรียนประพฤติปฏิบัติตามกฎกติการะเบียบ ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนได้	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	นักเรียนสามารถกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีและมีจิตสาธารณะ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	+1	1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	นักเรียนมีทักษะพื้นฐานเกี่ยวกับอาชีพที่ตนเองถนัดและสนใจ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
17	นักเรียนมีแนวทางและเหตุผลในการตัดสินใจเลือกอาชีพ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2. ด้านกระบวนการ หมายถึง ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานที่ทำให้สถานศึกษามีการจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน							
1	สถานศึกษามีโครงสร้างการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมที่ชัดเจน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
2	สถานศึกษามีแผนงาน โครงการ คู่มือ ปฏิบัติงานและปฏิทินการปฏิบัติงานตาม แผนที่ชัดเจน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	สถานศึกษามีการพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบท ของสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
4	สถานศึกษามีการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็น รายบุคคล	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน นักเรียนและนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บ ข้อมูลมาวิเคราะห์ในการคัดกรองนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	สถานศึกษามีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้าน ความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้าน ครอบครัว	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	สถานศึกษามีการประชุมครูเพื่อทำข้อตกลง พิจารณาการคัดกรองนักเรียน โดยจัดกลุ่ม นักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติและกลุ่ม เสี่ยง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	สถานศึกษามีการประสานงานกับ ผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนอย่าง ใกล้ชิด พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือ ป้องกัน แก้ไขปัญหตามกรณี	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริม นักเรียน เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรม ประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
10	ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แนะในสิ่งที่ถูกต้องให้กับนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น การ รู้จักตนเองของนักเรียน การรู้จักผู้อื่น มี ทักษะในการปรับตัวและการวางแผนชีวิต	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
12	สถานศึกษามีการดำเนินการให้คำปรึกษา เบื้องต้น ในด้านวิธีการช่วยเหลือ การ ป้องกันและการแก้ไขปัญหาของนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	สถานศึกษามีการรายงานและช่วยเหลือ นักเรียนในส่วนที่เปิดเผยได้ โดยคำนึงถึง ประโยชน์ของนักเรียนเป็นสำคัญ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
14	สถานศึกษามีการส่งต่อภายในระหว่างครูที่ ปรึกษาไปยังครูที่สามารถช่วยเหลือนักเรียน ได้ เช่น ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูฝ่าย ปกครองหรือครูประจำวิชา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
15	สถานศึกษามีการส่งต่อภายนอกโดยครู แนะแนวหรือครูฝ่ายปกครองเพื่อส่งต่อไป ยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	สถานศึกษามีการจัดทำแบบบันทึกการส่ง ต่อจากผู้ที่เกี่ยวข้องและมีการดำเนินการ ติดตามอย่างใกล้ชิด	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
17	สถานศึกษามีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
17	สถานศึกษามีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนการ นิเทศและมีการนำผลที่ได้มาปรับปรุง พัฒนาแผนการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	สถานศึกษามีการจัดทำรายงานผลและ ประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
ด้านปัจจัย หมายถึง ผลสำเร็จจากการดำเนินงานทำให้สถานศึกษาที่มีบริบท พหุวัฒนธรรม มีบุคลากร สื่อ และเครื่องมือ ที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน							
1	ผู้บริหารกำหนดทิศทาง เป้าหมาย นโยบาย ในการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
2	ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและให้ ความสำคัญเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
3	ผู้บริหารให้การสนับสนุนและส่งเสริมการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
4	ครูมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรมและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
5	ครูสามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้ร่วมงาน และสร้างเครือข่ายในการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
6	ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	สถานศึกษามีเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อสะดวกต่อการติดต่อสื่อสารกับครูในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
8	นักเรียนให้ความร่วมมือกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
9	กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน เช่น เพื่อนช่วยเพื่อน พี่สอนน้อง	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	กลุ่มนักเรียนแกนนำมีกิจกรรมช่วยเหลือและป้องกัน แก้ไข ปัญหา เช่น คณะกรรมการนักเรียน สภานักเรียน	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
11	สถานศึกษาที่มีบริบทพหุวัฒนธรรม มีสื่อเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)			รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3			
12	สถานศึกษามีสื่อ เครื่องมือ สำหรับคัดกรอง นักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	สถานศึกษามีสื่อ เครื่องมือ สำหรับการ ส่งเสริมพัฒนา การป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข ปัญหานักเรียนในสถานศึกษาที่มีบริบทพหุ วัฒนธรรม	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	กรรณิการ์ กันทะวงศ์
วัน เดือน ปี เกิด	4 เมษายน 2529
ที่อยู่ปัจจุบัน	198 หมู่ 1 ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านแม่กาษา ตำบลแม่กาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู คศ.2
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2558	โรงเรียนบ้านค้ำกิบาล ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
พ.ศ. 2564	โรงเรียนบ้านแม่กาษา ตำบลแม่กาษา อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก 63110
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	ศศ.บ. (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยนเรศวร